

Guldbergsminde

Frederikshåbvej 31, Randbøl

Matrikel nr. 1a Guldbergsminde, Frederikshåb.

Guldbergsminde er en udflyttergård fra den tyske indvandrerkoloni Frederikshåb. Frederikshåb blev etableret i 1760, men allerede i 1765 gik det de tyske indvandrere så godt, at de, i tidens ånd under landboreformernes spæde begyndelse, kunne flytte nogle af gårdene ud på deres marker. Foruden Guldbergsminde gjaldt dette hen ad vejen indtil 1795 for Hofmansfeld, Ølgaard, Hofmanslyst, Christiansejogod, Mariesnåde, Carolinesynde, Reventlowshede, Wormskioldsdall, Fromsejer, Sporensgaard, Frederiksnåde, Colbjørnsenshede samt Over- og Neder Molktenbjerg. De i dag måske underlige navne, skyldes at stederne blev opkaldt efter den tids indflydelsesrige personer, som på den ene eller anden måde havde haft med de tyske kolonister at gøre. Frederikshåb og Frederiksnåde er opkaldt efter HM Kong Frederik V.

Dette er en del af historien om hedernes opdyrkning i Jylland, herunder Randbøl hede. Frederik V havde inviteret flere hundrede tyskere til landet for at deltage i denne opdyrkning. De blev lovet, at de kunne få fæstebreve på jorden og de ejendomme og gårde, som skulle opføres til formålet, samt fritagelse for at betale tiende til kirken. Dertil undtagelse for at betale skat til kongen i 20 år og fri for at yde ægtkørsel og militær indkvartereing, samt egentlig militærtjeneste. Indvandrernes efterkommere fik ret til at overtage fæstebrevet og forlænge de nævnte fritagelser udover de 20 år. Kolonisterne fik desuden rejsepenge for at komme til landet (og nogle for at komme hjem igen), foruden udstyr til at drive jorden, såsom plov og harve m.v., sædekorn og en mindre besætning til at komme igang med, heriblandt to stude som trækkraft. Kolonisterne kørte med pandeåg på studene, hvilket var helt nyt på egnen.

Myndighederne udstak retningslinier for og udfærdigede tegninger til hvorledes de nye kolonistgårde skulle bygges. Standardgården bestod af et våningshus (stuehus) på 10 fag og en kombineret stald og lade på 15 fag. Således blev også den første gård på Guldbergsminde måske opført. Men det er ikke sikkert, fordi gården på det første matrikelkort efter udstykningen er vist med tre længer og ikke kun to.

Stedet hvor Guldbergsminde blev lagt var ubebygget med uopdyrket hede omkring og en lille naturlig dam, hvor gården blev bygget. Området tilhørte Kongen (Kronen/Staten).

Stedet kaldtes "Fårestidam", som det fremgår af nedenstående udpluk af Rasmus Mortensens beretning om Randbøl Hede i Vejle Amts Aarbog fra 1930.

ialt 318 Rdl. 4 Mark 8 Skl.“ Ogsaa i „Knurborre“ er der to Beboere: Mads Hansen Munk og Thomas Hansen Munk. Disse 2 Beboeres Hartkorn, som er tilsammen 4 Tdr. 2 Fdk. efter Skjønsmhed ansættes à Tønde Hartkorn 40 Rdl., er 161 Rdl. 1 Mark 8 Skl.“ Jorden er skarp, sandig og mestendels Hede.

En af de fire Vurderingsmænd, Preben Hansen, Slauggaard, sendte 5. August 1760 v. Bülow Brev:

Efter Kammerherrens Ordre har jeg undersøgt, om der ikke kunde udfindes saa megen Grund til Kiøb eller og af det øde Hede Hans Maj. tilhørende, som kunde anføres af Størrelse, Bonitet og Beskaffenhed imod det saakaldede Ryberg og har da forefunden: En Gaard beliggende i Waarbasse Sogn, Slaugs Herred, Coldinghus Amt, ved Randbøl Hede, kaldet ved Navn Slaug, Hartkorn 3 Tdr. 1 Fjdk. 2 alb. og svarer i aarl. Landgilde og Hoveries Penge 10 Rdl.

(Herefter en ret omstændelig Taksation; til Slut:)

Samme Gaards Mark og Hede strækker sig i Øster til en Sø, kaldet Faaresti Dam og dernæst til et gammelt Byggested, kaldet gamle Fitting, som efter Beretning skal være Hans Majestæts Hede, og med den nørre Side til Ryberg og Knurborg Hede og Marker; samme Knurborg Hede og Mark strækker sig til Skioldborg Mark, og disse 2de, nemlig Slaug og Knurborg Mark strækker sig i Vester til et øde Sted, kaldet Plauborg, som efter Beretning er umatriculeret, hvor der ved Stedets kiendelige Byggesteder, som nu er øde, kan faas en stor Del Hede-Jord til Pløjningsgrund. Dette anførte Slaug Mark og Hede tillige med det som meldt paagrænsende umatriculerede Hede, kan blive ungefæhr 1½ Mils Længde og kan fuldkommen balancere imod Ryberg Mark, naar det blev samlet. Denne

Men hvorfra stammer mon dette særprægede stednavn?

Fårene spillede en stor rolle i hedebruget og blev i reglen passet af fårehyrder, eller børn på skift. Fårene skulle have vand og det kunne de få ved den nævnte dam. Fårene skulle også klippes to gange om året. Hvorledes dette kunne foregå fremgår af nedenstående afsnit af "Historiebogen: Uld".

Fåret vaskes og klippes

I maj og oktober skulle fårene vaskes og klippes - afhængigt af, hvilken type får det drejede sig om. Vasken kunne foregå i en dam eller en bæk, eller i et stort kar hjemme på gårdspladsen, hvor man så kunne benytte fårevandet til vask af uldne lagner, skjorter og andet uldtøj. Fårevandet indeholdt lanolin, fedtstoffet fra pelsen, som gjorde uldtøjet blødt og smidigt, og urinen, fårene gav fra sig i baljen, virkede også fremmende på vaskeprocessen.

Ane Bjerg, som var pige på en jysk gård omkring 1850, kunne egenhændigt vaske 70 får på en enkelt dag, men hun var også helt usædvanlig dygtig. De fleste steder med et stort fårehold måtte alle hjælpe til; til sidst blev hyrdedrengen vasket, hvis man ellers kunne få fat på ham! Det gik gerne for sig under spøg og latter. Efter vasken ventede man nogle dage, til fårene var blevet tørre, og det naturlige fedtstof var kommet igen i pelsen. Herefter kunne klipningen begynde.

Det var ofte kvindearbejde at klippe får. Klipningen foregik et passende sted i læ for sol og vind. Fårenes ben blev bundet sammen, og de blev lagt på et bord eller et dækken, så ulden ikke blev snavset til. Til klipningen brugte man den specielle uldsaks, som har været kendt siden oldtiden.

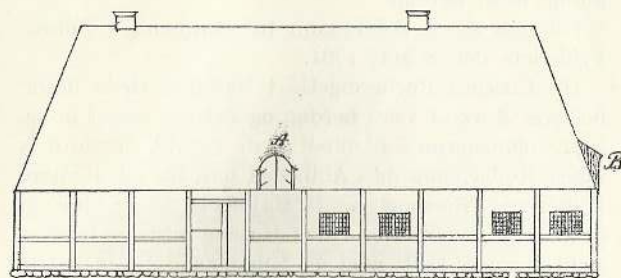
Nu er det ikke sikkert, at Fårestidam har noget med dette at gøre. Det er kun et nærliggende gæt, ligesom man kan gætte på om der måske har ligget en hytte til fårehyrderne at søge læ i og at begge dele har animeret til at placere Guldbergsminde på dette sted.

Det meste af området lå sikkert hen i uopdyrket hede, som havde været præget af sandflugt.

I bogen Randbøl Sogn gennem tiderne, omtales Guldbergsminde sandflugt således:

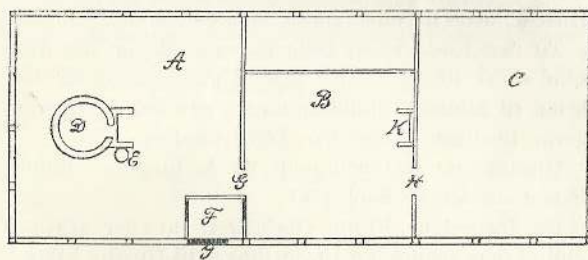
"Guldbergsminde sandflugt er 28.150 kvadratalen åbne sande jf. "Indberetning til amntmand Selmer fra 1807 af Landvæsens- og Sandflugtskommissær Arent Steenstrup, som tillige var herredsfoged i Nørvang-Tørrild herreder og ejer af Gøddinggaard". Samme steds oplyses at Røgbjerg sandflugt var 1.422.000 kvadratalen åbne sande og 3.990.100 kvadratalen sammengroet men ej udlagt areal. Landskabet var således fuldstændigt åbent med udsyn milevidt omkring helt uden træer.

Nr. 1.

Optegning paa Vaaningshuset.

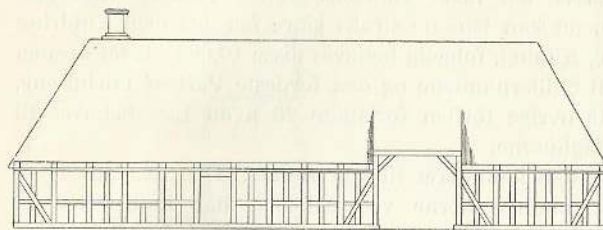
A en Kvist til Lysning paa Kvisten. B en dito paa Skraagavlen.

Grundtegnig til Vaaningshuset bestaaende af 10 Fag.

A Bryggers og Bagers. B Midterste Stue, hvorudi kan indrettes til Senge og et lidet Spisekammer. C den fornemste Stue, hvorudi de kan indsætte deres Boskab. D Ovn og Skorsten i Bryggerset. E der kan være Lejlighed til at indmure en Bryggerskeddel. F en Forstue, hvorudi er to Døre, en til Stuen og en til Bryggerset. G en aparte Dør af Stuen ind i Bryggerset. H en Dør til den bedste Stue. I den yderste Dør bestaar af 2 halve Døre. K Skorstenen i Stuen.

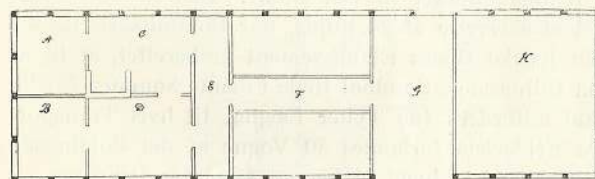
Nr. 2

Optegning paa Fæstald og Ladehus bestaaende af 15 Fag.

A en Kvist over Stalden til at forke Høet ind ad. B en Dør for Stalden, som skal bestaa af tvende halve Døre, at den øverste kan aabnes om Dagen og lukkes om Natten. C en Dør for Tærsegulvet eller Herberget ligeledes af tvende halve Døre. D en dito ligeledes.

Paa Gaulen er ingen Optegning gjort enten paa dette eller Vaaningshuset Nr. 1, thi ved dem er intet andet at observere end de i Overslaget omtalte. Skraastivere bliver der indsat een i hvert Hjørne til Styrke for Huset, 2 Sparrer i Skraagaulen, som samles med Spidserne tilligemed de 2 Hjørnesparrer i det andet Bindind, da 6 Sparrer samles med Spidserne paa et Sted, ellers 3 Stolper i Gaulen, som denne Grundtegning udviser og Løsholder ligesom paa Siden af Huset.

Grundtegning af Fæstald og Ladehus, bestaaende af 15 Fag.

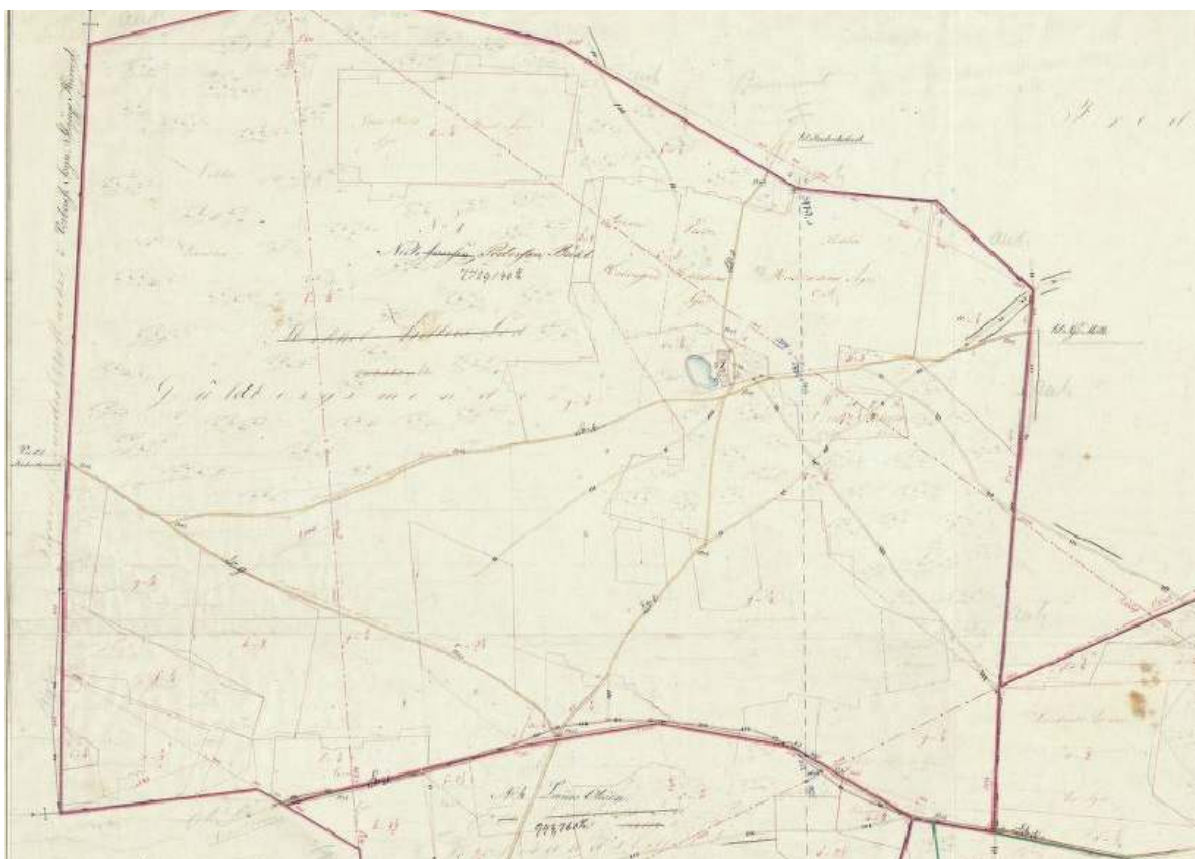
A Faarestuen til 8 a 10 Faar. B Stald til et Par Bøster og Køer, dog kan der indrettes til Kalve. C Tærsegulv, kan og bruges til at skiære Hakkelse paa og en Karls Seng. D Korngulv. E Tærsegulv. F Korngulv. G en Dør fra Stalden til Faarestien.

Tegninger over våningshus (stuehus) og stald/lade.

Kilde: Vejle Amts Aarbog 1931.

Udflyttergårdens areal var 7,729,130 kvadratalen hvilket svarer til ca. 300 hektar og var skyldsats til 3 tdr., 2 skp. hartkorn (år 1854).

Gården fik tildelt matrikelnummer 1a af Guldbergsminde, Frederikshaab. Området fik eget ejerlaug. Ejerlauget bestod af 10 ejendomme.

*Matrikelkort over matrikelnummer 1a Guldbergsminde opmålt 1798 rettet 1810.
Kort- og Matrikelstyrelsen.*

Udsnit af ovenstående matrikelkort med Guldbergsminde i højre side ved dammen (Fårestidam). Til venstre og foroven ses navnene på de første tre fæstebønder, som sad på gården. Michel Keller, Niels Iversen og Pedersen Buhl. Mellem navnene er angivet gårdens areal i kvadratalen. Kort- og Matrikelstyrelsen.

1765

Johan Michel Keller

(I officielle optegnelser og lignende fra Johan Michel Kellers tid er navnet Johan udeladt og manden kaldes udelukkende Michel Keller).

Michel Keller var den første fæstebonde på Guldbergsminde. Han og hustruen Cathrine var kommet med det første hold indvandrere til St. Rygbjerg, det senere Frederikshåb, i 1760, efter at de, sammen med andre tyske indvandrede, havde været indkvarteret i Fredericia i nogen tid, fordi der ikke var endnu var bygget huse til dem i St. Rygbjerg. Her blev der i hast opført midlertidige hytter til kolonisterne for ophold, medens de nye gårde og huse til dem blev bygget.

Michel Keller og Cathrine boede de første år i den nye by Frederikshaab, sandsynligvis på en dobbeltgård sammen med en anden familie.

I 1865 udflyttedes de første gårde og familien, der nu bestod af ægteparret og tre børn, flyttede ud på Guldbergsminde.

Den 31/12 1867 noterer den tyske tilsynsførende forvalter J. From til tilsynskommisærerne i Fredericia om koloniens tilstand i Frederikshaab bl.a. " Den mest velhavende, en tysker ved navn Michel Käller, ejer 3 heste, 4 stude, 3 køer, 13 faar og 2 kalve. Hver gaardmand har i årets løb opbrudt 4 nye agre af de store, Husmændene ingen".

I 2010 modtog Lokalkivet i Vandel en håndskreven historie fra Käthe Stokholm, Faxe om "Slægten på Guldbergsminde" samt to fotos af gården, Käthe Stokholm er efterkommer af Michel Keller og dennes efterfølgende slægt. Hun har siden oprettet en hjemmeside med blandt andet sin slægts historie, som kan ses på internettet.

Kopi af den afleverede historie ses nedenfor.

Slægten på Guldbergsminde.

Den første i slægten, der kom til Guldbergsminde var Michel Keller, der kom hertil i 1760 sammen med sin kone Cathrine.

De fik 6 børn sammen, som var:

Anna Cathrina Michelsdatter født 1761

Anna Babara Michelsdatter født 1663

Susanne Michelsdatter født 1765

Malene Michelsdatter født 1767

Anne Margrethe Michelsdatter 1767

Anne Elisabeth Michelsdatter født 1774.

Cathrine dør i 1777.

Michel Keller gifter sig igen den 9. juni 1778 i Randbøl med Maren Mogensdatter.

De får børnene:

Johan Rudolf Michelsen født 1778

Johannes Michelsen født 1781

Mette Kirstine Michelsdatter født 22/8 1784

Johanne Michelsdatter født 27/6 1788.

Michel Keller dør den 9/1 1823 og Maren Mogensdatter dør den 26/12 1834.

Det næste par på Guldbergsminde er Mette Kirstine Michelsdatter, der gifter sig med Niels Iversen den 29. oktober 1803.

De får datteren Zidsel Marie Nielsdatter født 1804.

Niels Iversen dør 10/12 1829 og Mette Kirstine Michelsdatter har jeg ikke fundet dødsdato eller årstal på.

De næste på Guldbergsminde er Zidsel Marie Nielsdatter, der gifter sig med Niels Pedersen Buhl:

De får børnene:

Mette Johanne Buhl født 8/12 1833

Peder Nielsen Buhl født 11/9 1845

Marie Nielsdatter Buhl født 11/9 1836

Trine Nielsdatter Buhl født 11/3 1830

Niels Nielsen Buhl født 30/6 1828.

Niels Pedersen Buhl dør den 23. juni 1859 og Zidsel Marie Nielsdatter dør den 2. marts 1876.

Det sidste par i slægten på Guldbergsminde bliver Trine Nielsdatter Buhl, der gifter sig med Mads Mortensen Stokholm.

De får børnene:

Maren Stokholm født 25/12 1848, død 17/4 1850

Navn	Johan Michel Keller
Fødselsdato og -sted	1738 i Bretten, Kurphalz, Tyskland
Dåbsdato og -sted	
Fremstillingsdato – og kirke	
Konfirmationsdato og –kirke	
Vielsesdato og –kirke	1. 2. 9. juni 1778 i Randbøl Kirke (1748-1809, opsl. 328)
Gift med	1. Cathrine, ane nr. 231 2 Maren Mogensdatter, f. 6. okt. 1748 i Kollerup. Død 26. dec. 1834 i Guldbergsminde, Randbøl
Dødsdato	9. januar 1823 i Guldbergsminde, Randbøl (1814-1829, 1 næstnederst)
Begravelsesdato og –sted	19. januar 1823 i Randbøl Kirke
Erhverv	Jordbruger på gården Guldbergsminde, der første hed Fårestidam.
Fars navn	, nr. 460
Mors navn	, nr. 461
Børn <i>1. ægteskab:</i> Ane Katrine Michelsdatter , født: 1761 i Guldbergsminde, Randbøl, ane nr. 115, Magdalene Michelsdatter , f. 11. sept. 1762 i Frederikshåb (Grene-Vorbasse 1755-1813, opsl. 97) Anne Barbara Michelsdatter , født: 20. nov. 1763 i Guldbergsminde, Randbøl (1748-1809, 227) Lorche Susanne Michelsdatter , født 11. aug. 1765 i Guldbergsminde, Randbøl (1748-1809, 228) Anne Margrethe Michelsdatter , født: 11. jan 1767 i Guldbergsminde, Randbøl (1748-1809, 228) Malene Michelsdatter Keller , født: 11. jan. 1767 i Guldbergsminde, Randbøl (ikke fundet) Anne Elisabeth Michelsdatter , født 29. maj 1774 i Guldbergsminde, Randbøl (1748-1809. 232) <i>2. ægteskab:</i> Johan Rudolf Michelsen , f. 26. juli 1778 i Guldbergsminde, Randbøl, (1748-1809, opsl. 236) Død 24. aug. 1783 (1748-1809, opsl. 296) Johannes Michelsen , f. 27. juli 1781 i Guldbergsminde, Randbøl (1748-1809, opsl. 240) Mette Kirstine Michelsdatter , f. 22. aug. 1784 i Guldbergsminde, Randbøl,(1748-1809, opsl. 243) Hun og hendes mand overtager slægtsgården. Johanne Michelsdatter , f. 23. sept. 1788 i Guldbergsminde, Randbøl (1748-1809, opsl.)	

Generelt:

I den første periode efter indvandringen blev kolonisterne indkvarteret i byerne Fredericia, Kolding, Vejle og Viborg. For om muligt at finde Johan og Cathrines vielse, har jeg eftersat videbøger for Fredericia Michaelis, Fredericia Trinitatis og Kolding Sct. Nicolai. 1758-1760.

Vielsen blev ikke fundet.

1760: Familien ankommer til Rygbjerg, der senere kaldes Frederikshåb. (Randbøl), hvor den reformerte del af kolonisterne boede.

Deres sted kaldes først Fårestidam, derefter Guldbergsminde.

Kongen, Frederik 5, stillede 2 stude, en ko, en plov, en harve og en jerngreb til rådighed for hver familie. Tingene tilhørte stadig kongen, så kolonisterne måtte ikke sælge dem. Kongen stillede også såsæd til rådighed.

1761: Meget tør sommer og tidlig hård vinter.

1763: Det viste sig at en del af de familier var uegnede til opgaven med hedeopdyrkning, og da udgifterne til kolonierne i Jylland var store bl.a. på grund af at alle kolonister modtog dagpenge, besluttede man at de der ikke var egnede skulle bortvises. I 1763 blev hver enkelt familie derfor vurderet for at finde ud af hvem der skulle bortvises. De blev inddelt i 2 kategorier - "uduelige" og "nogenlunde godt håb". Resultatet blev at 112 familier fik betegnelsen "uduelige", Da dette svarede til omkring 1/3 af alle kolonister, syntes man at det var for mange, og der foretoges en ny vurdering, og det endte med, at 68 familier i starten af juli fik besked på at rejse. Dette fik modløsheden til at brede sig blandt kolonisterne. Her ud over kom, at der var udsigt til at dagpengene ville blive afskaffet og at en kvægsygdom havde tyndet voldsomt ud blandt besætningerne. 150 familier valgte derfor i løbet af sommeren og efteråret at forlade de jyske heder, for bl. a. at rejse til Rusland.

På Randbøl hede var der kun få tyske familier tilbage.

1763, 26. april: Han kommer på listen over uduelige. Listen var udarbejdet af koloniforvalter Johan From.

1763, 6. aug. kommer han på listen over bønder med døde kreaturer (kvægpest).

1764, 31. dec.: Han får fæstebrev på dansk

1765, 31. dec. Han ejer 4 stude, 2 køer, 8 får, 2 vogne, 1 plov, 1 harve, 8 fags våningshus og 16 fag lade

1769, 4. dec. Kirkestolene i Randbøl fordeles, så også de reformerte kolonister får faste kirkestole..

Michel Keller får anvist: Mandsstolene på den sønder side fra Østerende efter nummer: nr 14 (Christopher Stay og Michel Keller af Frederikshåb og Jørgen Nielsen af Randbøl.

Cathrine får anvist: Quindestolene på den synder side fra Øster ende efter nummer: nr. 16 (Christopher Stays og Michel Kellers, Georg Rothemels og Peter Falters koner af Frederikshåb.

1777: Cathrine dør

1778: Johan gifter sig med Maren Mogensdatter

FT 1787: Michel og Maren, samt børnene Johannes og Mette, samt den 13-årige tjenestedreng og hyrdedreng, Jørgen Poulsen, og Anna Margrethe Olufsdatter, samt hendes 5-årige datter bor på Guldbergsminde. Anna Margrethe Olufsdatter er inderste og går på dagleje.

FT 1801: Michel og Maren, samt børnene Johannes, Mette og Johanne bor sammen på gården Guldbergsminde.

1823: Michel dør som aftægtsmand på Guldbergsminde.

Børnenes faddere:

I Randbøls kirkebog er ikke alle faddere indført.

Magdalene 1762:

Erich Layers Datter Magdalena

Erich Layer og Hustru

Michel Jacob og Hustru

Leonhart Cramer

Alle af Frederikshåb

Fra Käthe Stokholms hjemmeside: "Slægtens Historie".

En del af min Farfars slægt stammer fra kartoffeltyskerne, der kom til Randbøl Hede. I 1760 kom Michel Keller sammen med 35 andre familier, 123 mennesker ialt til Rygbjerg (Bøgvadvej 83, 7183 Randbøl), og den nye by, som efterhånden blev bygget, kom til at hedde Frederikshåb. Det var hurtigt byggede huse, og de var meget dårlige og fugtige. Der var lagt lyng på som tag, men det var så tyndt, at det regnede igennem.

I hvert hus skulle der bo 2 familier, og i 1762 gik man i gang med udhusene. De blev endnu dårligere end husene. Der hvor Rygbjerg stenen står, blev de første huse bygget. I 1765 blev gårdene udflyttet. Der havde været 20 gårde på Randbøl Hede, men de blev stykket sammen, så der kun var 6 hele gårde, 8 halve gårde og 4 husmandssteder,

Familien Keller fik Guldbergsminde, som først hed Fårestidam. Guldbergsminde gik i arv i flere generationer.

Efter Michel Keller overgik den til hans datter og svigersøn, Mette Kirstine Michelsdatter og Niels Iversen.

Efter dem overtog deres datter og svigersøn, Zidsel Marie Nielsdatter og Niels Pedersen Buhl.

Efter dem arvede deres datter og svigersøn, Trine Nielsdatter Buhl og Mads Mortensen Stokholm.

Mortensen fik kongeligt skøde på Guldbergsminde 1854 (Skødet har jeg fået af Majbrit og Per Agerbæk)

1813

Niels Iversen

Som det fremgår af ovenstående giftede Mette Kirstine Michelsdatter den 29. oktober 1803 i Randbøl kirke med Niels Iversen. Niels Iversen var født 1773 i Vorbasse sogn.

Hvornår parret overtog Guldbergsminde vides ikke, men gården blev brandforsikret i Niels Iversens navn i marts 1813 for 360 rigsbankdaler.

Ifølge brandforsikringens tekst var gården på dette tidspunkt 4-længet, hvilket er i modstrid med matrikelkortet fra 1820. Placeringen af bygningerne stemmer ikke overens mellem kortet og brandforsikringens tekst.

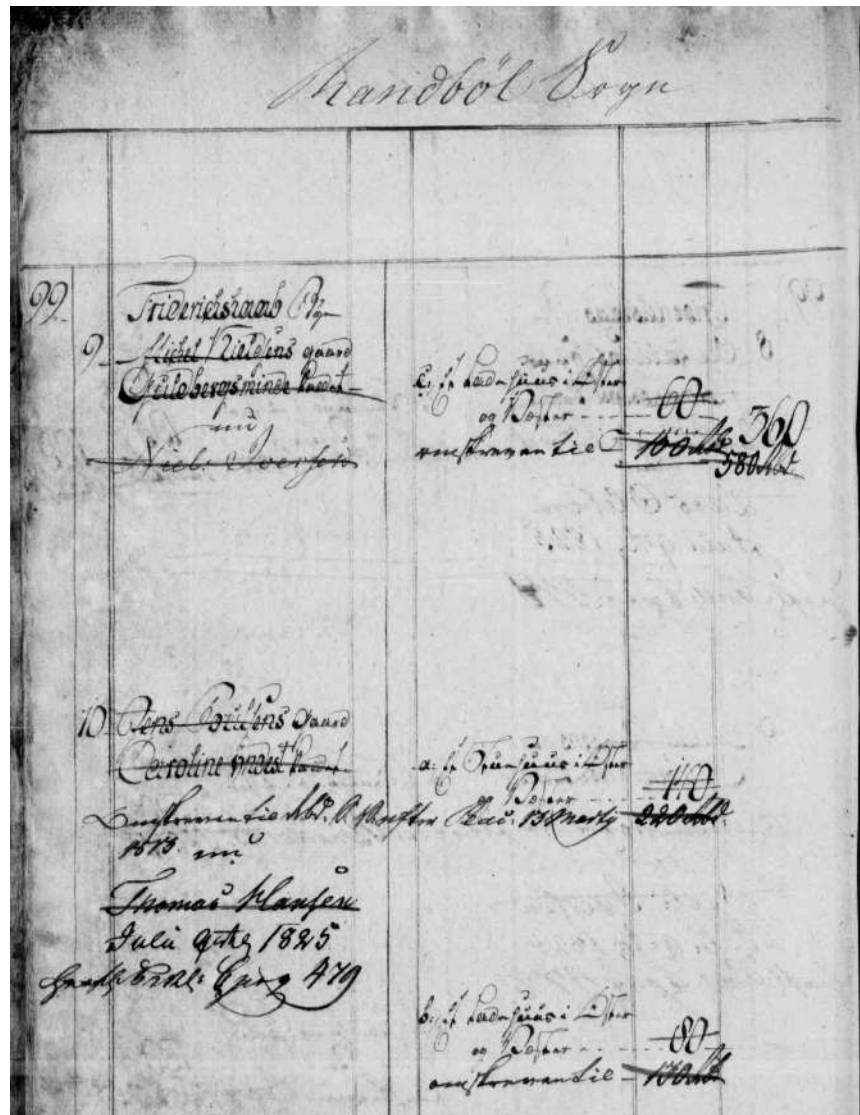
Ægteparret fik kun ét barn, Zidsel Marie Nielsdatter født i 1804.

Niels Iversen døde allerede 10/12 1829 kun 56 år.

Mette Kirstine Micelsdatter døde 5/5 1870 86 år.

De blev begge begravet på Randbøl kirkegård.

Randbøl Kogn		345
99	Friedrichsøe Ole Friedrichsøe Født 1795 Død 1875 Lars Olefens Født 1825 Død 1895 Lars Olefens Født 1825 Død 1895	100 100
9	Mikkel Nielsen Født 1795 Død 1875 Lars Olefens Født 1825 Død 1895 Lars Olefens Født 1825 Død 1895	100 100

Kopi af brandforsikringsprotokollen for Guldbergsminde ved omforsikringen til Niels Iversen fra
13. marts 1813.

Litra a. et Stuehuus i Øster og Vester	200 Rdl.
Litra b. et Staldhuus i Sønder og Nord	100 Rdl.
Litra c. et Ladehuus i Øster og Vester	60 Rdl.
ialt	360 Rdl.

1837

Niels Pedersen Buhl

Førnævnte enebarn Zidsel Marie Nielsdatter giftede sig 31/5 1828 i Randbøl kirke med Niels Pedersen Buhl. Han blev døbt i Randbøl kirke 29/3 1797, søn af Colonist Peder Christensen Buhl og hustru Eva Cathrine Christoffersdatter Stay af Frederikshaab. Peder Christensen Buhl sad på den

sydvestligste gård i Frederikshaab matr. nr. 5. Hans bror Hans Christensen Buhl var bonde på gården Rewentlowshede.

Brandforsikringen på Guldbergsminde blev omforsikret i Niels Pedersen Buhl's navn i juli 1837 med ændret forsikringssum fra 360 til 580 rigsbankdaler. Det ser ud til, at gården var trelænget med stuehus i østen, et staldhus i sønder og et ladehus i vester. Dette er heller ikke i overensstemmelse med længernes placering på kortet, idet der på kortet ikke er en østre længe.

Folketællingen fra 1834 beskriver beboerne på Guldbergsminde således:

Niels Buhl 39 år, gift, gaardmand

Sidselmarie Nielsdatter 30 år, gift, hans kone

Niels Nielsen 6 år, ugift

Trine Nielsdatter 4 år, ugift deres børn

Mette Johanne Nielsdatter, ugift

Mette Michelsdatter 49 år, enke, gaardmandens svigermoder forsørges af

Maren Mogensdatter 80 år, enke, gaardmoderens bedstemoder aftægtskontrakter

80-årige Maren Mogensdatter døde 26/12 1834 på Guldbergsminde.

Ved folketællingen af 1840 havde ægteparret fået en datter mere, nemlig Marie Kirstine Nielsdatter født 11/9 1836.

I folketællingen fra 1845 er Nielsdatter-efternavnene erstattet af Nielsen.

11/9 1845 fødtes sønnen Peder Nielsen Buhl som imidlertid døde 30/1 1846.

Folketællingen fra 1850 er interessant, idet der fremgår, at næste generation på gården her er flyttet ind på gården med deres 1-årige barn og bor sammen med forældre/svigerforældre:

Niels Pedersen Buhl 54 år, gift, født her i sognet, gaardmand og huusfader

Sidsel Marie Nielsen 45 år, gift, do. , hans kone

Mette Johanne Buhl 16 år, ugift, do. ,

Marie Kirstine Buhl 14 år, ugift, do. , deres børn

Niels Nielsen Buhl 31 år, ugift, do. ,

Mads Mortensen Stokholm 30 år, gift, født i Nørup sogn, svigersøn

Thrine Nielsen Buhl, 19 år, gift, født her i sognet, hans kone og deres datter

Maren Stokholm 1 år, ugift, født her i sognet, deres datter.

Mette Kirstine Michelsdatter nævnes ikke i denne folketælling på Guldbergsminde, hvor hun ellers boede på aftægt. Hun må være fraflyttet. Hun døde 2/3 1876 i Randbøl.

1854

Mads Mortensen Stokholm

Mads Mortensen Stokholm var født 9/11 1819 i Nørup sogn søn af gårdmand, senere skolelærer i Frederikshåb, Morten Jørgensen Stokholm og hustru væverske Maren Seiersen.

Han giftede sig 21/12 1819 i Randbøl kirke med datteren fra Guldbergsminde Thrine Nielsen Buhl.

Deres førnavnte første barn Maren Stokholm døde allerede 17/4 1850 halvandet år gammel.

Ægteparret fik sidenhen 12 børn, hvoraf en ny Maren Stokholm født 2/8 1869 døde 26/3 1870.

Mads Mortensen Stokholm var den første selvejer på Guldbergsminde.

Citat fra Vejle Amts Årbog 1931 artikel af Rasmus Mortensen om Randbøl Hede:

Den 31. marts 1852 underskrev Kong Frederik VII "Lov om Overdragelse af Colonistederne på Alheden og Randbøll-Hede i Jylland til samme Fæstere som Selvejendom."

Med undtagelse af kolonibyen Christianshede på Alheden var nu udskiftningen alle vegne tilendebragt.

Købesummen beregnedes ved ejendommens overdragelse til selveje til 150 Rbd. (Rigsbankdaler) pr. tønde hartkorn efter det hele kvantum hartkorn, hvortil hver enkelt sted var ansat, "dog for intet sted bestemmes et mindre beløb end 25 Rbd., om endog dets hartkorn er under en sjettedel tønde."

For den del af købesummen, ejeren ikke ønsker at betale kontant, udsteder han til Statskassen sin forskrivning med 1. prioritets panteret i ejendommen (hvis bygninger køberen skal holdes forsikret i Brandkassen). Denne pantegæld er rentefri, så længe den indestår hos første erhverver eller hans enke. Når ejendommen går ud af første erhververs eller enkes besiddelse, udstedes en ny forskrivning med pligt til halvårlig at yde 2 pct. rente af realgælden.

Statskassen påtager sig som hidtil at vedligeholde Frederikskirken på Alheden, at afholde den præsten ved samme i stedet for tiende tillagte faste løn, at udrede de nu bestemte lønningsbidrag til hver af de 4 skolelærere på Alheden og til skolelæreren i Randbøl at deltage i senere lønningforhøjelser og pensioner til skolelærerne og disses enker efter det forhold, hvori de nuværende kolonisters hartkorn i vedkommende skoledistrikt står til skoledistriktes samlede hartkorn, at betale de Randbøl-Kolonierne påhvilede tienderefusioner, tilsammen 13 Rbd. 32 Sk., og at afholde den en afgået skolelærer tillagte pension; men i øvrigt vil besidderne af kolonistederne have at udrede alle byrder, også dem, som vedkommer skolevæsenet, i overensstemmelse med den almindelige lovgivnings forskrifter.

--- --- ---

Koloniernes saga som kolonier er sluttet, Staten er færdig med dem. Beboerne - selvejerne - kan nu stå på egne ben, virke under eget ansvar.

Citat slut.

Mads Mortensen Stokholms skøde på Guldbergsminde af 10. februar 1854 ses nedenfor.

Gjennem

N° 14

i Frederik den Syvende,

af Guds Naade Konge til Danmark, de Benders
og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stor-
marn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg,

Gjøre bitterligt: at Vi, i Medfør af Loven af 31. Marts 1852 om Over-
dragelse af Colonistederne paa Alheden og Randbøl Hede i Sjælland til sammes
Besiddere som Selveiendom, allernaadigst have afhændet, ligesom Vi ved dette
Skjode afhænde til *Martin Mortensen Skokholm* det
hidtil af *sinne Brøgersen Niels Buhl* i *Skokholm* ^{sinne affennede} besiddede Colonisted
Guldborgsminde i *Randbøl* Sogn paa *Randbøl* Hede
med de til Stedet hørende Jorder, som under Matr. Nr. *1* ere skildsatte
for Gammelstat *10* Rbd. 60 Sk. og Alger- og Engs-Hartkorn *3* Tdr.
2 Skpr. *1* Tdr. *1* Album.

Alt til fuld Eiendom for bemeldte *Martin Mortensen Skokholm*
og Stedets efterkommende lovlige Besiddere.

Som Billaar for den herved skete Overdragelse fastsættes Følgende:

1.

Dette Skjode er vedheftet en Copi af *Statistik* Kortet over de til Stedet hørende Jorder til Efterretning om disses Grændser, men da den samlede Eiendoms Bygninger, Jorder og øvrige Tilbehør afhandles i den Stand og saaledes, som den af Statskassen besiddes, kan bemeldte Kort ikke medføre noget som helst Ansvar for nyismeldte Kasse i Henseende til Omfang og Størrelse af de paagjældende Arealer, saa at, dersom der senere maatte reises Tvist om Grændserne og Hartkornstilliggendet, saadan Tvist ei skal give Eieren noget Krav paa Statskassen.

Ejeren er pligtig til at gøre Kjøbet, til sin Vignersfordel, i alle Rind og Rind, i Lønningsskemaet med den indkomne og sine Vignersfordel under 7de Januar 1852 og rettede Kontant, og idet det efterkomme den. den Kontant, som saavidt det ikke afkomme er gjort.

2.

Alle paa Eiendommen og dens Hartkorn hvilende Skatter, Paabud og Byrder udreder Eieren, med Undtagelse af de Ydelser, som efter fornævnte Lovs § 7 ere overtagne af Statskassen. Endvidere overtager Eieren al Forpligtelse med Hensyn til den Deel af Bankhæftelsen for Eiendommen, der ikke er indfriet eller liquideret, hvorimod Actionairrettigheden i Banken for den indfrieede Deel er ham uvedkommende.

3.

Naar Eiendommen i den første Erhververs *aktiver* *Lej* udstyldes, og der da i samme endnu indestaar enten den hele eller en Deel af Kjøbesummen for Eiendommen efter første Erhververs Panteopkrævning til Statskassen, maa intet Skjode paa nogen af Parcellerne antages til Tinglæsning, uden at der tillige indleveres bemeldte af den første Erhverver til Statskassen udstedte Panteobligation, forsynet med Paategning om, at Parcellen kan udgaae af det ved samme stillede Pant, saa at denne Paategning kan noteres i Panteprotocollen samtidigt med Skjodets Tinglæsning.

4.

Si heller maa noget Skjode eller andet Afkomstdocument, hvorved den samlede Eiendom eller Nefsten af samme første Gang gaaer over i en Andens Besiddelse, antages til Tinglæsning, uden at samtidig dermed den Panteobligation, som af den første Erhverver er udstedt til Statskassen for den oprindelige Kjøbesum eller en Deel af samme, dersom den ikke allerede tidligere er udslettet af Panteprotocollen, fremlægges med behørig Paategning om saaledes at kunne udslettes.

5.

Ligeledes maa ingen Kjøbecontract eller anden foreløbig Forening om Afstaaelsen af Eiendommen eller nogen Deel af samme til en Anden, saalænge der endnu i den indestaar den hele Kjøbesum eller en Deel af den efter første Erhververs Panteobligation til Statskassen, tinglæses, uden at være forsynet med vedkommende Oppebørselsbetjents Paategning om at være ham forevigt.

6.

Den fastsatte Kjøbesum 493 Rbd. 72 Sk., skriver *Fir Hm.*
Drøder, Tre og Halvfemsindstyve Nigsbankdaler 72 Sk., har til
 Kjøberen berigtiget *indst.* indst. til 83 af saarende
 som at udslette sin Panteobligation til *Mal.*
Kjøperen for at ligge *Leet.*

7.

De lovbefalede Afgifter og Omkostninger ved Overdragelsen af denne

Eiendom blive at udrede af Kjøberen, dog hvad Betaling for nærværende Skjodes
Einglæsning angaaer, med den i formeldte Lovs § 8 fastsatte Moderation.

Disse ere de Betingelser, hvorunder det her omhandlede Colonist med
Tilliggende overdrages ovennævnte *Mads Mortensen Skok-*
holm til fuld Eiendom, hvilke Betingelser skulle ubrødeligen
opfyldes Ord til andet som anført.

Givet i vor Kongelige Residensstad Kjøbenhavn,
den *10 Februar 1844.*

Under Bort Kongelige Segl.

(*L4.*)

Efter allernaadigst Befaling.

Spornitz

Rom

Skjode

for

Mads Mortensen Skokholm
paa et Colonist med tilliggende Dorder Matr. Nr. / af
Guldborgensunds Raadhus Sogn paa
Raadhuse Plads.

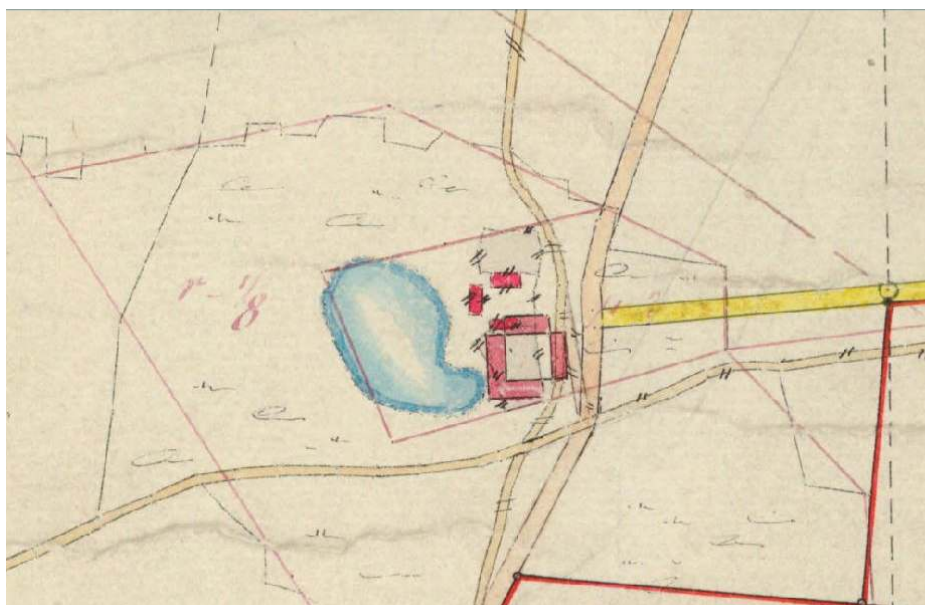
Som det ses var gården sat til hartkorn 3 tønder 2 skæpper 1 fjerdingkar 1 album og købesummen 493 Rbd og 72 skilling.

Mads Mortensen Stokholm har ved købet tilsyneladende videreført brandforsikringen uændret for i alt 580 Rbd. for gårdens oprindelige tre længer.

Men i 4. kvartal 1857 omvurderes gården og ses nu at være firelænget således:

Litra a. Stuehus i syd	brændte sten og lyng	400 Rd.
Litra b. Stald m.v. i vest	bindingsværk og lyng	220 Rd.
Litra c. Lo og Lade i nord	bindingsværk og lyng	300 Rd.
Litra d. Lade m.v. i øst	bindingsværk og lyng	180 Rd.

Den gamle forsikring med tre længer er overstreget.

Den omfattende ombygning af gården fremgår af dette udsnit af matrikelkortet omtegnet i 1863. De gamle bygninger står endnu og den sydlige længe ser ud til at være sammenbygget med den nye nordre længe. Den nord- sydgående vej (i dag Frederikshåbvej) er flyttet lidt mod øst.

Kort- og Matrikelstyrelsen.

Den første folketælling af selvejerfamilien på Guldbergsminde den 1. februar 1855 ser således ud:
En gaard Guldbergsminde.

Mads Mortensen Stokholm 36 aar, gift født i Nørup sogn, gaardmand, huusfader

Thrine Nielsen Buhl 26 år, gift, født her i sognet, hans kone

Niels Peter Stokholm Madsen 5 aar, ugift, født her i sognet

Morten Madsen Stokholm 2 aar, ugift, født her i sognet deres børn

Mette Marie Madsen Stokholm 1 aar, ugift, født her i sognet

Niels Nielsen Buhl 27 aar, ugift, Født her i sognet, tjenestekarl

Marie Nielsen 19 år. ugift, født her i sognet, tjenestepige

Som Kätthe Stokholm skriver i sin slægtshistorie ovenfor, gik det ned ad bakke for Mads Mortensen Stokholm på Guldbergsminde og gården meldt til tvangsauktion i september 1877. Den gik herved

ud af den families hænder, som havde siddet på gården siden den blev bygget i 1765; altså mere end 100 år.

Mads Mortensen Stokholm er tip-tip oldefar til Käthe Stokholm.

Thrine Nielsen Buhl døde 3/2 1877.

Mads Mortensen Stokholm døde i Frederikshåb 1/9 1880.

Nedenfor ses auktionsskødet af 8. august 1878 fra ovennævnte tvangsauktion, samt en renskrift heraf. Skødet findes på Randbøl Sogns Lokalarkiv i Vandel.

Stemp

Udskrift af

Norvang - Torild Herredes - Skøde og Panteprotokoll forsvaaret
angaaende udestaaende Dokument tinglyst den 9 August 1878.

R. 34 Nr 15 fte.

Auktionsretten

Norvang - Torild Herredes

Det irrtelig: at den 1877 den 18 September blev efter vedkomme-
de Udlægshavers Regning og efter forud i det behørigt bejend-
gjort i samt i Forbindelse med de under 20 August og 3 September
s. A. afholdte 2 Auktions forløb 3. Auktion over den Mads Mølle-
ens Skodden i følge Skøde af 10 Februar 1854 tinglyst 19 Maj s. A.
tilhørende Gaard Mads: N: 1te af Guldbergsmunde i Randbøl Løgn
af Hesthorn 2 Stk 4 Stk 3 Stk: 2 Stk. med Aggninger.

Efter Konditionerne udtages: at der paa Ejendommen haves hyl: Skøde
til i det, hvilket Skøde, der foran er nævnt, er den tidligere tingly-
ste Skodden, at Ejendommen har Hovedparcelforpligtelse, at
Ejeren af Mads: N: 1te har Leer og Mangelgrønsgræs i Grunden
med Liggeplads og Vej i 50 Star til Brug for Mads: N: 1te og 8
i Frederikshaab, at et Stykke jord er bortlejet i 50 Star til Jens
Chr. Thomsen med Fodde og Liggeplads, at et 8te er bortlejet

til Niels-Laurien i 25 Stk fra 1 Marts 1868, at en Jordstykke
er udlejet til Niels-Jørgensen i 50 Stk fra 11 December 1872 med
Vej, at en Lk: Jord er udlejet til Morten Mathien i Stockholm i
45 Stk fra 1 Januar 1874 med det til Høvelgraving, såvel Plads
og Vej, at en Købekontakkt er lejet om samme Jordstykke etc.
og det til Jens Lk: Poulsen lejede Jordstykke har Købsum 800 Kr.

Efter at Konditionerne vare oplyste og Oprab foretaget blev
Mikkel Poulsen af Rummeløkke Højstbydende med 4520 Kr. skriver
Fire Tusinde Fem Hundrede og Fyre Kroner hvorefter faldt Hammer
ilag, og hvilket Bud er approberet.

Da nu Køberen ved Inkassator's Tilskæds af 29 Juli 1878
har godtgjort at have betalt Købsummen dels ved at overtage
en Gæld til Statskassen stor 784 Kr 37 Øre og dels kontant,
og da Konditionerne ifølge samme iøvrigt er opfyldte, -
saa skide. og overdrage vi herved i Embedsmedfør som
Auktionsret og i Kraft af de om Auktionsvæsenet gældende
Bestemmelser in specie Fr 19 December 1693 til fornavnte
Mikkel Poulsen den indmeldte Ejendom der herefter skal
tilhøre ham med samme Herligheder Retligheder Bygder og For-
pligtelser, hvormed den hidtil har tilhørt M. M. Stockholm efter
det paaberaabte Skide, og iche Salget iøvrigt aldeles i Henhold
til Auktionskonditionerne og det Passende ved Auktionen.

Hjemmelpligten er Auktionsretten i vedkommende.

For det ikempledte Papirs Skyld bemærkes, at Embetsmændene
indenfor Købsummen have udgjort 600 Kr.

Under

vore Hænder og Segl.

Vejle den 8 August 1878.

Stephensen. Schiborck
led:
(L.S.) (L.S.)

Ad 1. Høving - Færrel Herredens Bøttem 9 August 1878.
Høving

Aldiiskens Afgift bekæftes.

Høving - Færrel Herredens Bøttem 17 juni 1903.

C. Mønstergaard

Ans 1.04

Ans 0.21

Ans 0.34

1.59

Ans 0.78

Følge Landbrugministeriets Brev af 16 Mai 1903 er

Ans. Nr 13 Længevænge delt som følger:

Ans. Nr 13 (Høvedsland) paa 10000 Mark 1 Længevænge 3 Længevænge 11 Mark 15 Skilling

Ans. Nr 13 (Høvedsland) paa 10000 Mark 1 Længevænge 3 Længevænge 11 Mark 15 Skilling

Ans. den 4 November 1903

For Kancelliet
H. Nielsen
Skriftfører.

Renskrift af auktionsskøde Guldbergsminde.

Udskrift af

Nørvang-Tørrild Herreder Skøde og Panteprotokol forsåvidt
angår nedenstående Dokument tinglæst den 9 August 1878.

St: 34 Kr 15 øre

Auktionsretten

i

Nørvang-Tørrild Herreder

Gør vitterligt: at Aar 1877 den 18 September blev efter vedkommende Udlægshavers Begæring og efter forudskeet behørig Bekjendtgørelse samt i Forbindelse med de under 20 August og 3 September s.A afholdte 2 Auktioner foretaget 3' Auktion over den Mads Mortensen Stokholm ifølge Skøde af 10 Februar 1854 tinglæst 19 Maj s. A. tilhørende Gaard Matr: No 1a af Guldbergsminde i Randbøl Sogn af Hartkorn 2 Td 4 Skp 3 Fdk: 2 Alb. med Bygninger.

Efter Konditionerne udhæves: at der på Ejendommen haves kgl: Skøde til sidste, hvilket Skøde, der foran er nævnt, er den tidligste tinglæste Adkomst, at Ejendommen har Hovedparcelsforpligtelse, at Ejeren af Matr: No 1b har Leer og Mergelgravningsret i Grunden med Liggeplads og Vej i 50 Aar til Brug for Matr: No 1b og 8 i Frederikshaab, at et stykke Jord er bortlejet i 50 Aar til Jens Chr. Thomsen med Færdsel og Liggeplads, at et Do er bortlejet til Niels Laursen i 25 Aar fra 1 Marts 1868, at et Jordstykke er udlejet til Niels Jørgensen i 50 år fra 11 December 1872 med Vej, at et Stk: Jord er udlejet til Morten Madsen Stokholm i 45 Aar fra 1 Januar 1874 med Ret til Mergelgravning samt Plads og Vej, at en Købekontrakt er læst om samme jordstykke etc. og det til Jens Chr. Thomsen lejede Jordstykke har Købesum 800 Kr. Efter at Konditionerne vare oplæste og Opraab foretaget blev Mikkell Poulsen af Binneballe Højstbydende med 4520 Kr. skriver Fire Tusinde Fem Hundrede og Tyve Kroner hvorpå faldt Hammer-slag, og hvilket Bud er approberet.

Da nu Køberen ved Inkassators Tilstaaelse af 29 Juli 1878 har godtgjort at have betalt Købesummen dels ved at overtage en Gæld til Statskassen stor 784 Kr. 37 Øre og dels kontant, og da Konditionerne ifølge samme iøvrigt er opfyldte,- saa skøde og overdrage vi herved i Embeds medfør som Auktionsret og i Kraft af de om Auktionsvæsenet gældende Bestemmelser in specie Fr 19 December 1693 til fornævnte

Mikkel Poulsen den indbemeldte Ejendom der herefter skal tilhøre ham med samme Herligheder Rettigheder Byrder og Forpligtelser, hvormed den hidtil har tilhørt M.M. Stokholm efter det paaberaabte Skøde, og sker Salget iøvrigt aldeles i Henhold til Auktionskonditionerne og det Passerede ved Auktionen. Hjemmelspligten er Auktionsretten uvedkommende.

vore Hænder og Segl
Vejle den 8 August 1878.
Stephensen Schubarth

Læst Nørvang - Herreds Ret den 9 August 1878

Udskriftens Rigtighed bekræftes
Nørvang-Tørrild Herredsretskontor Vejle d: 17 Juni 1903.

Underskrift

Ifølge Landbrugsministeriets Skrivelse af 16 Mai 1903 er
Matr. No 1a Guldbergsminde delt således:
Matr. Nr 1a (Hovedparcel) paalagt Hartkorn 1 Td 5 Skæpe 3 Fjk. 3/4 Alb ? 11 Kr. 15 øre
- - 1f (solgt) - - 2 - 1 1/2 - - 0 - 51 -

Nebel, den 4 November 1903
For Vedkommende
N. Nielsen

1878

Mikkel Poulsen

Mikkel Poulsen overtog Guldbergsminde ved auktionsskøde dateret 8. lyst 9 aug 1878. Gården var da skyldsæt til hartkorn 1 td. 5 skp. 3 fjk. 3/4 alb.

Mikkel Poulsen var født (Michel) 8/10 1844 søn af gårdmand Poul Mathias Nielsen og hustru Kirsten Michelsdatter af Egtved Skov.

Han giftede sig i Egtved kirke 6/10 1871 med Pouline Hansen født 1833 i Ødsted datter af Hans Poulsen. Sammen fik de tre børn hvoraf den yngste døde.

De var bosiddende i Bindeballe på ejendommen matr. nr. 3p og 2g af Bindeballe, hvor Mikkel Poulsen var husmand og smed. Ejendommen lå på det nordlige hjørne af Abildgårdvej og Bindeballevej.

Hustruen Pouline Hansen døde 6/3 1878 kun 35 år.

Sommeren efter flyttede Mikkel Poulsen ud på Guldbergsminde sammen med sine to døtre, hvilket fremgår af folketællingen fra 1880 for Frederikshaab, Guldbergsminde en gaard:

Mikkel Poulsen 35 år, enkemand, født i Egtved sogn, husfader, landmand

Ane Kirstine Poulsen 7 år, ugift, født i Randbøl sogn, hans barn

Kirstine Poulsen 5 år, ugift, født i Randbøl sogn, hans barn

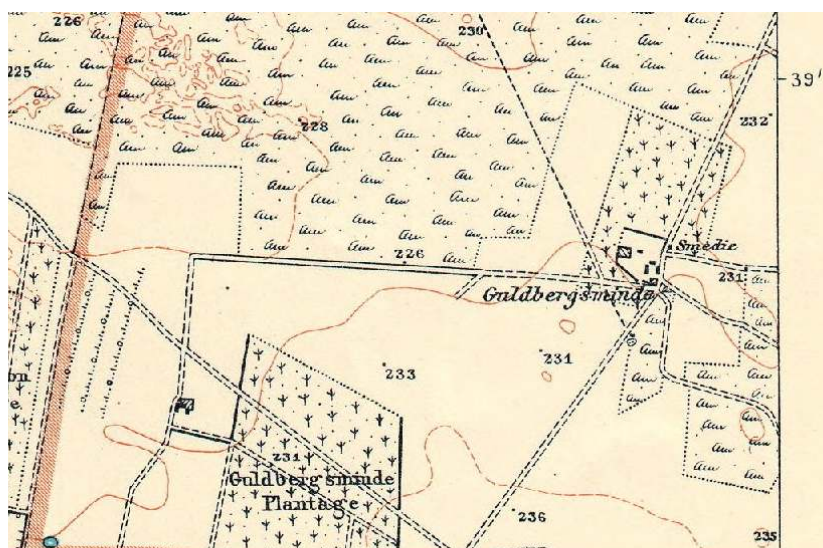
Peder Iversen Henriksen 19 år, ugift, født i Randbøl sogn, tjenestekarl

Johan Nielsen 10 år, ugift, født i Randbøl sogn, tjenestedreng

Ane Marie Pedersen 32 år, ugift, født i Egtved sogn, tjenestepige.

Mikkel Poulsen giftede sig igen 17/10 1883 i Randbøl kirke med Maren Nielsen født 2/7 1850 i Ødsted datter af ungkarl Niels Hansen og ugifte Barbara Pedersdatter, men boende hos Jens Christian Nielsen, Torgunsminde, Frederikshåb.

Sammen fik jf. folketællingerne frem til 1911 8 børn, 5 drenge og 3 piger, heraf Poul Mikkel Poulsen født 21/4 1886 som senere overtog gården efter sin far.

Mikkel Poulsen fortsatte sin bestilling som smed ved siden af landbruget på Guldbergsminde hvortil han opførte en smedie nordøst for gården på den anden side af vejen, hvilket fremgår af ovenstående udsnit af generalstabskortet fra 1869-70 med senere rettelser.

Mikkel Poulsen var medlem af Randbøl sogneråd i årene 1882-87.

I sin egenskab heraf modtog han oldenborrelarver til aflivning fra egnens beboere, som samlede disse ind i 1885, hvor egnen i dette år var plaget af oldenborrenes hærgen.

I 1884 eller 1885 brændte smedien men blev opført igen ifølge "Stokholms optegnelser".

I "Randbøl Sogn gennem tiderne" står der at gården nedbrændte omkring 1890. I så fald er det de genopførte bygninger der står tilbage i dag, hvor stuehuset nu findes i nordlængen medens der i Mads Mortensen Stokholms tid var stuehus i den sydlige længe. Dette rimer ganske godt med

byggestenen med murstenstavle mellem bindingsværket og strå- eller lyngtag, dog nu blinktag. Stuehuset er usædvanligt langt.

I 1898 tilplantedes 20,1 hektar af gårdens jord og tildeltes selvstændigt matrikelnr. 1e og 1m af Guldbergsminde.

Ved skøde dateret 11/1 1900, læst 30/3 s.å. solgte Mikkil Poulsen matr. nr. 1e Guldbergsminde på ca. 17 tønder land, skyldsæt til hartkorn 1 skp. 3 fjk. 2 1/2 alb. til assistent Christen A. Christensen. Christen A. Christensen fik udstedt deklaration om fredsskovpligt på denne parcel dateret 1/3 1901, læst samme måned.

I 1900 tilplantedes tilsvarende 12,2 hektar på matr. nr. 1æ Guldbergsminde.

Begge skovparceller er siden noteret som privar fredsskov.

Den 10. januar 1902 udstykkedes matr. nr. 1f fra gården på hartkorn 2 fjk. 1 1/2 alb.

Omkring 1914 flyttede Mikkil Poulsen og Maren Nielsen til Skærup Skov, Skærup sogn hvor de købte et hus.

Her døde Mikkil Poulsen 17/4 1922 77 år og blev begravet på Randbøl kirkegård.

Senere flyttede Maren Nielsen til Vandel Plejehjem hvor hun døde 30/10 1937. Hun ligger ligeledes på Randbøl kirkegård.

1914

Poul Michael Poulsen

Sønnen fra Guldbergsminde Poul Michael Poulsen var født 21/4 1886 på Guldbergsminde.

Han giftede sig 9/10 1914 i Randbøl kirke med Ane Marie Nielsen født 7/1 1891 datter af husmand Niels Nielsen og hustru Berteline Poulsen af Vandel.

Sammen fik de datteren Martha Elisabeth Poulsen født 10/7 1915 på Guldbergsminde.

De overtog Guldbergsminde ved skøde dateret 8. læst 17. juli 1914, skyldsæt 13. august til hartkorn for matr. nr. 1a 1-5-3-3/4.

1916

Hestehandler Carl Sørensen

Ved skøde fra Poul Michael Poulsen til hestehandler Carl Sørensen dateret 2. læst 6. oktober fik Guldbegsminde ny ejer.

Årstallet fortæller at Danmark var berørt af 1. verdenskrig 1914-1918, men ikke deltog i krigen. Erik Scavenius var Danmarks udenrigsminister under denne krig og spillede hovedrollen i bestræbelserne for at holde Danmark udenfor krigen og få de krigsførende lande til acceptere den danske neutralitetspolitik, hvilket lykkedes.

Landet undgik dog ikke følgerne af krigen, som fik stor indflydelse på såvel samfundsøkonomien som på de almindelige danskeres privatøkonomi og dagligdag. Eftersom Danmark opretholdt handel med begge sider af de krigsførende parter steg eksporten af varer, specielt kødkonserves. Det

betød i mange tilfælde hurtige profitter for spekulanter, som fremstillede kødkonserves af alle mulige middelmådige råvarer. Udtrykket gullaschbaroner er affødt af denne virksomhed. Men den almindelige dansker måtte døje med varemangel og fødevarepriserne var steget med 30 % i 1915, for ved krigens slutning i 1918 at være steget med 85 %. Også brændselspriserne steg kraftigt med mere end 175 %. En lang række varer blev rationeret for at begrænse forbruget og landmændene fik pålagt at aflevere en vis mængde korn til staten for en nærmere fastsat (lav) pris. Til gengæld steg priserne kraftigt på heste, såvel brugs- som slagteheste, samt på slagtekvæg. Samfundsøkonomien blev reguleret med Augustlovene af 1914 med nedsættelse af en prisreguleringskommision.

Der opstod følgelig betydelig politisk og social uro, som på længere sigt var medvirkende til Påskekrisen under Kong Christian X i 1920.

Der siges at da krigen var forbi, var intet som før. Selv beklædningen var ændret eftersom brystholderen var blevet opfundet!

At hestepriiserne var blevet høje kan illustreres af følgende fortælling af Svend Aage Jensen, Vandel som har historien fra sin far, som oplevede 1. verdenskrig fra sit landbrug i Gesten.

Hustedgård ved Veerst var på 143 hektar og ejet af N.P. Christoffersen. Han havde en stor flot kørehest og med den for vognen var han en dag kørt til marked i Bække.

Da han var kommet hjem fortalte han under aftensmaden, at han var blevet budt 4000 kr. for sin hest på markedet, men havde afslået at sælge den.

4000 kr. var mere på den tid end folkeholdet på gården fik i løn på et helt år. På gården var der 4 tjenestekarle, en gift fodermester og 2 tjenestepiger. Det fortæller lidt om hestepriiserne.

Lad dette være indledningen til hestehandler Carl Sørensens ejerskab af Guldbergsminde uden at kende hans engagement i ovenstående, men han har givet tjent gode penge som hestehandler under 1. verdenskrig.

Carl Sørensen var født i Lindeballe sogn 22/9 1878 søn af husmand Peder Sørensen og hustru Else Cathrine Wolf på Bindsbøl mark.

Han var bosat i Bredballe ved Vejle fra 1900 til 1910.

Gift 3/12 1910 i København med Julie Ursula Battaglia født 6/6 1880 i København.

Parret bosatte sig i Orla Lehmannsgade 5, Vejle, men i 1916 var de flyttet til Dæmningen 1, 1. sal i et hus ejet af N. Schou. I stueetagen boede en isenkræmmer.

Carl Sørensen lod Guldbergsminde drive ved gårdbestyrere.

I folketællingen af 1921 opremses beboerne på gården på denne måde:

Guldbergsminde matr. nr. 1

Niels Christian Nielsen født 19/1 1883 i Ringgive sogn, husfader, gårdbestyrer, Karl Sørensen (Vejle)

Hansine Hansen født 6/6 1888 i Randbøl sogn, husbestyrerinde

Hagbart Hansen født 6/5 1897 i Nørup sogn, tjenestekarl, landmand

Aage Petersen født 3/2 1899 i Bredsten sogn, tjenestekarl, landmand

Marius Christensen født 18/7 1899 i Løsning sogn, tjenestekarl, landmand
Margrethe Petersen født 26/1 1904 i Randbøl sogn, tjenestepige.

Da denne folketælling er den eneste fra Hestehandler Carl Sørensens ejertid på Guldbergsminde, har det ikke været muligt at finde frem til om der har været andre gårdbestyrere på gården end ovennævnte i tiden fra 1916 til 1924, da der kom ny ejer af gården.

Der fortælles at der var mange heste på Guldbergsminde, men ellers foreligger der intet om driften af gården.

Da Carl Sørensen i 1924 solgte Guldbergsminde var han og familien flyttet til adressen Dæmningen 3a, Vejle, hvilket fremgår af nedenstående kopi af folketællingen fra 1924.

Der ses også, at familien havde fået to børn, en pige og en dreng, og rådede over 10 tjenestefolk.

Folketællings-Skema Nr. 304

for nedennævnte Ejendom i

Vejle

Købstad.

 Sognets Navn: Vor Frelsers Sogn
 (Forsaavidt Købstaden er delt i flere Kirkesogne).

 Ejendommens { Matr.-Nr. 276.
 Gade-Nr. 30.

Gadens (Vejens eller Torvets) Navn: Samlingen

Ejerens Navn: Carl Jensen

Regler

1) Dette Skema udfyldes af Ejeren (Viceværten eller andre Vedkommende) den 1ste Februar 1921. — Paa Skemaet opføres de Familier og Personer, der findes i Huset, idet *Ordenen* er: Kælder, Stue o. s. v. Et Hus med tilhørende Sidebygninger eller Udhuse betragtes som et samlet Hus og skal have sit *selvstændige* Skema.

2) Hvis der i et Hus bor flere Familier, opføres de paa Skemaet hver med sit Løbenummer (se Skemaets Rubrik 2), og saaledes at der lades et Mellemrum aabent mellem hver Familie. En Familie omfatter ogsaa dens Pensionærer og Logerende, derimod ikke indlogerede Familier, der skal opføres med eget Løbe-Nr.; foran Pensionærer og Logerende og Medlemmerne af indlogerede Familier sættes i Rubrik 2 et x. Selvstændige Husstande paa 1 Person betragtes som „Familie“ og opføres med eget Løbenummer.

3) Enhver tælles paa det Sted (Hus, Skib o. s. v.), hvor han Natten mellem den 31te Januar og 1ste Februar har haft Natteleje, uden Hensyn til hvor han ellers maatte opholde sig eller bo. Personer, som den paagældende Nat ikke har haft Natteleje i noget beboet Hus, Folk paa Rejse o. s. v., opføres paa Skemaet for den Familie, det Hotel, Gæstgiversted o. l., hvor de først tager ind 1ste Februar.

Foran de midlertidig nærværende sættes i Rubrik 2 et N. Jævnfør nærmere Skemaets Rubrik 17.

De midlertidig fraværende, d. v. s. de til Familien hørende eller i Ejendommen iøvrigt boende Personer, der Natten mellem 31. Januar og 1ste Februar har været fraværende fra Hjemmet, opføres særskilt paa *Tillægslisten paa Skemaets Bagside*.

4) Skemaets Rubrikker udfyldes som nærmere angivet i Rubrikernes Overskrifter. — I Rubrikken for Erhvervet (13) maa det iagttages, at *hver enkelts Livsstilling*, Forretning m. m. angives. Det maa tydeligt kunne ses, baade hvilket *Fag* man arbejder i, og hvilken *Stilling* man indtager i Faget, f. Eks. Bankdirektør—Bankassistent (ikke Direktør eller Assistent alene), Handelsgartner—Herregaardsgartner, Skomagemester—Skomagersvend, Arbejdsmand ved Jordarbejde (ikke Arbejdsmand alene) o. s. fr.

Iøvrigt henvises til Rubrikens Overskrift, ogsaa med Hensyn til Erhvervsangivelsen for dem, der hovedsageligt lever af Formue, Understøttelse o. l., endvidere for forhenværende Næringsdrivende o. l., der baade maa angive deres forhenværende Livsstilling med vedlæjet *forhenværende*, og hvad de nu lever af, samt for *Tyende*. Jævnfør endvidere Skemaets Rubrik 14, hvori skal opføres Navnet paa den Virksomhed, Personer uden selvstændig Bedrift arbejder for, med nøjagtig Angivelse af Virksomhedens Art; altsaa f. Eks. Burmeister & Wains Maskinfabrik, Manufakturhandler G. Petersen, Gaardejer J. Hansen o. s. fr.

5) Ejeren eller Værten maa, efter at have gennemgaaet hele det udfyldte Skema og overbevist sig om dets Rigtighed, udfylde og underskrive Rubrikkerne nedenfor om Antallet af Personer i Ejendommen. Tællings-Skemaet vil derefter blive afhentet senest Fredag den 4de Februar Kl. 12.

Anmærkning. For Anstalter til offentligt Brug (Hospitalet, Fattighuse, Fængsler, Kaserner o. s. v.) samt Hoteller o. l. udfyldes Skemaerne af Bestyrerne efter samme Regler som for private Ejendomme. Bestyrerens eller Opsynspersonalets særlige Husholdninger skal opføres med særskilt Løbenummer, saaledes som det sker med Familierne i private Huse (jfr. Rubrik 2).

Samlet Opgørelse over Antallet af Lejligheder og af Personer i Ejendommen. (Udfyldes af Værten eller Bestyreren)

	Antal Lejligheder	Antal Personer i Lejlighederne	
		paa Hoved- listen	paa Tillægs- listen (Bagside)
a. Lejligheder, der udelukkende anvendes til Beboelse	1	14	Personer
b. Lejligheder med Værksted, Butik eller lignende, der tillige anvendes til Beboelse	1		

Ialt...

 Carl Jensen
 Samlingen 34
 (Værtens eller Bestyrerens Underskrift)

1929

Niels Michael Kristensen

Fogedudlægsskøde til Niels Christensen lyst 2/9 1929. Købesum 62.000, Ejend.sk. 22.170 kr.

Niels Michael Kristensen var født 19/2 1878 i Todbjerg sogn, Randers amt søn af urmager Christen Christensen, Lindaa og hustru Maren Rasmussen af Mejlby. (Efternavnet er stavet med K i kirkebogen selvom faderens navn staves med Ch)

Han giftede sig 29/4 i Todbjerg kirke med Ida Rasmine Nielsen født 19/3 1886 i Lindaa datter af gårdejer på Lidaa mark Niels Peter Nielsen og hustru Sidsel Kirstine Rasmussen. Der var udstedt kongebrev.

Folketællingen fra 1930 opremser familien på Guldbergsminde således (i uddrag).

1a Guldbergsminde

Kristensen Niels Michael født 19/2 i Todbjerg sogn, Randers, hufader, Landmand

Kristensen Ida Rasminenfødt 19/3 1886 i Todbjerg sogn, Randers, husmoder

- Henry Peter født 29/9 1905 i Mejlby sogn, Randers, barn, medhjælper
- Aage Kristian født 26/2 1908 i Todbjerg sogn, Randers, barn, medhjælper
- Viggo Holm født 13/10 1918 i Galten sogn, Randers, barn.

Tvangsauktion lyst 29. juni 1932.

1932

Peter Tornberg

Fogedudlægsskøde til Peter Thornbjerg lyst 27/9 1932. Købesum 26.000, Ejd.skyld 20.000.

I 1940 udstykkedes en parcel på 19,6970 hektar fra Guldbergsminde, der tildeltes matr. nr. 1n. Her opførte Kirsten Tornbjerg et statshusmandsbrug og kaldte stedet Ny Guldbergsminde.

20/2 1940 frasolgte skovstykket matr. nr. 1m til Karl Pedersen Arnkjær.

I 1942 tilplantede Peter Thornbjerg matr. nr. 1q vestligst på Guldbergsminde på 9,9 hektar, der noteredes som privat fredsskov.

1942

Manufakturhandler Jens Christian Oxlund og Aksel Kofod-Mikkelsen

Jens Christian Oxlund var født 18/4 1878 søn af boelsmand Mads Jensen Oxlund og hustru Marie Kirstina Christiansen Baun, Vester Gjesten mark.

Aksel Kofod-Mikkelsen kom fra Klemensker på Bornholm født 4/3 1897 søn af gårdejer Vilhelm Kristian Mikkelsen og hustru Augusta Kirstine Margrete Koefoed.

Han blev døbt Aksel Kofoed Mikkelsen. Navnerettelse til Kofod-Mikkelsen jf. meddelelse fra Ribe Stiftsamt til Klemensker kirke 16/5 1952.

Hvorfor de to nævnte indgik i kompagniskab om Guldbergsminde vides ikke.

Sv. Aa. Jensen, Vandel fortæller at A. Kofoed Mikkelsen boede ved Vejen, men senere flyttede til Thorsted. Herfra kørte han rundt med en sort oldenborgerhingst til bedækning af egnens hopper. En fremgangsmåde som var meget almindelig på den tid.

Aksel Kofoed Mikkelsen købte Hulegaard matr. nr. 8d Bindeballe i 1953, som han ejede til 1959. Herefter flyttede han til Egtved Skov.

Aksel Kofoed Mikkelsen ligger begravet på Lejrskov kirkegård.

15/11 1944 frasolgtes en parcel på 1,3440 hektar med matr. nr. 1r til naboen Marius Pedersen, som havde overtaget Ny Guldbergsminde i 1941.

1944

Mads Okslund Kaspersen

Mads Okslund Kaspersen overtog Guldbergsminde 29/11 1944 ved skøde fra J.C. Oxlund og A. Kofoed Mikkelsen til Mads Okslund Kaspersen. Købesum 60.000 ejd.værdi 23.200 kr. Manufakturhandler Jens Chr. Oxlund var Mads Kaspersens morbroder.

Mads Okslund Kaspersen var født 10/6 1906 på Nim mark som søn af gårdejer Kristen Kaspersen og hustru Kirsten Marie Okslund Nim mark, Nim sogn, Skanderborg amt.

Omkring 1930 bosatte han sig på Skærbækgaard sydøst for Hoptrup i Sønderjylland, men i 1943 tog han hjem til fødegården i Nim hos sin mor for at hjælpe med gårdens drift. Faderen Kristen Kaspersen var død allerede i 1925.

Nedenstående om Skærbækgaard er tilgået fra Hoptrup Sogns Lokalhistorisk Forening v/ Hr. Ove Ethelberg. Mads Kaspersen havde tilsyneladende flere medejere af Skærbækgaard.

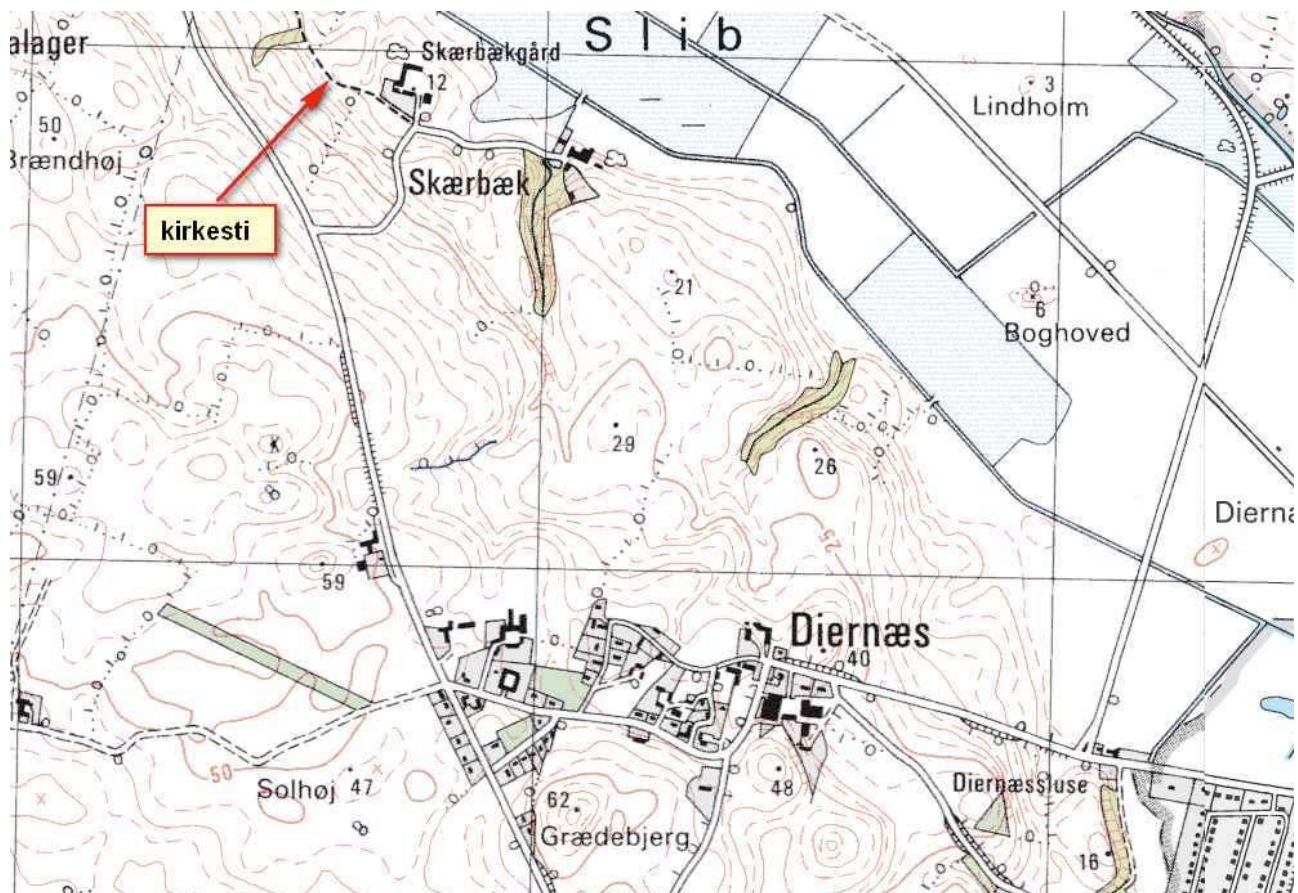
Gadenavn	Nr.	An v.	Ejer	Matr . Nr.	Tidspunkt	Bemærkninger
Skærbæk	1	G	Peder Lauritzen ???? Ellen Tøgesdatter Simon Scherrebeck Mads Kaspersen Ib Petersen Jensen Sigurd Jensen Christian Anders Eriksen	12,18	- - - - 1941 - - 1964 - -	”Skærbækgaard”, Gårdejer Gårdejer Gårdejer Gårdejer Sognefoged for Hoptrup Sønder Sogn Gårdejer Gårdejer

”Skærbækgaard” Skærbæk 1 matr. 12,18

Skærbækgaard o. 2003

”Skærbækgård”

På Guldbergsminde frasolgte skovstykket matr. nr. 1e til Christian Christensen 15/12 1949.
20/10 1952 solgte Mads Kaspersen ved skøde en parcel af gården på 51830 kvadratmeter til Aksel E. Jensen. Parcellen tildeltes matr. nr. 1u og blev tinglyst 28/4 1953.

Mads Kaspersen drev gården hovedsageligt med svin, men havde også en enkelt ko eller to. Han var dertil efter sigende en god fremsynet planteavler af bl.a. græsfrø. Han var lidt forud for sin tid på dette område samt med hensyn til anskaffelse af tidsvarende maskineri til markdriften.

Således anskaffede han sig allerede i 1948 sin første traktor en John Deere, en "M" model . Det fortæller Villy Villadsen, Egtved. Han boede på en mindre ejendom lidt nord for Fitting på vejen mod Guldbergsminde. Villy kom en del hos Mads Kaspersen allerede som dreng, idet hans morbror Ove tog ham med på cykelstangen og besøgte Mads Kaspersen. Villy er født i Frederikshåb. Han fortæller videre, at traktoren blev købt hos H.M. Pedersen i Egtved og man her var lidt skeptisk overfor Kaspersens ønske om traktor. De viste ham nogle gamle traktorer med jernhjul omme bagved forretningen. Men Kaspersen ville have en ny traktor og valget faldt på denne John Deere, som kunne fås via det såkaldte Marshall-program. Denne udgave af traktoren var derfor ændret og havde fået påmonteret dæk og slanger i stedet for jernhjul samt hydraulisk lift, som udgaven ellers ikke var født med. Det hjalp noget på forretningens velvilje, da Kaspersen fandt flere og større pengesedler frem fra lommerne end han skulle give for traktoren, fortæller Villy Villadsen videre. Kaspersen kørte på cykel ud og hentede traktoren. Han havde bukserne snøret sammen med høstbindegarn og det samme gjaldt dækkene på cyklen.

Villy kom til at køre en del med denne traktor. Mads Kaspersen lovede Villy, at han derfor en dag ville forære ham denne John Deere. Villy fortæller, at da Kaspersen kom på sygehuset og ikke havde langt igen, var der en af dagene en del besøgende fra familien hos ham samt Villy. Kaspersen lå og døsede, men slog øjnene op, så Villy og sagde: "Villy skal ha' den John Deere". Der blev ikke sagt andet der på stuen.

Inden Mads Kaspersen fik anskaffet en rigtig traktor forsøgte han sig med en gammel militærbil som trækraft, vistnok en 3/4 tons Dodge eller en Jeep til at trække en bugseret plov. Villy fortæller at han blev bedt om at reparere tappene på dennes hjul. Ploven blev løftet af jorden ved hjælp af det ene hjuls omdrejninger med en særlig anordning. Forsøget faldt ikke heldigt ud for Dodgen løb hele tiden varm.

Før denne historie drev Mads Kaspersen gården med hesteforspand ligesom andre landbrug på den tid. Han havde fire arbejdsheste. Når han eksempelvis pløjede, kørte han med det ene spand heste om formiddagen og det andet om eftermiddagen for at fordele hestens arbejde. Mads K. var meget omhyggelig med sine dyr. Når han kørte mæg ud, naturligvis med den tids kassevogne, satte han møget af i såkaldte rover (små stakke) på marken, som han derefter gik ud og spredede med en greb. Der var langt i marken, så Mads K. kunne finde på at sove til middag derude liggende i en af roverne. Der var varme og megen halm, for han strøede sine grise godt med halm for at de kunne ligge godt.

Senere købte Kaspersen en 2-cylindret 25'er Zetor traktor. Villy fortæller, at den en dag kørte over Kaspersen idet han lod traktoren stå med motoren igang mens han steg af. Rystelserne fra motoren

fik traktoren til at springe i gear og køre over Kaspersen med et baghjul. Han kravlede hen til Guldbergsminde gamle skole efter hjælp, kom på sygehuset, men var hjemme igen næste dag. Zetoren blev skiftet ud med en grå Ferguson 26. En dag kom en nyere Ferguson til, den såkaldte "guldfugl", med 4-cylindret dieselmotor. Den erhvervede Villy senere, men byttede den om til en tilsvarende benzintraktor. Den er netop (2015) ved at blive smukt istandsat og malet af Villy selv hjemme i garagen.

Villy fortæller videre, at der oprindeligt var en hestegang på gården. Omme bag bygningerne var der en stor staklade også kaldet stakhjelm. Hestegangen blev afløst af en petroleumsmotor, en FF med magnetænding til at trække tærskværket. Den var ikke let at starte.

I vaskehuset som var tilbygget stuehuset mod vest, var der en regnvandsbeholder, selvom der også var brønd på gården.

Mads Kaspersen kunne lide at bade udendørs, også om vinteren. Villy havde været med til det i den store mergelgrav der ligger øst for Fitting hos Munks i Østervig mens der var frostvejr. Mads badede splitterne.

Hjemme på Guldbergsminde var der ganske vist dammen vest for gården med en smule vand i.

Villy Villadsen beretter, at grunden til at der her ikke er så meget vand som der før har været, er at den tidligere ejer Peter Tornberg engang havde hamret en jernstang ned gennem allaget under dammen, som derfor blev utæt. Der var dengang is på dammen og jernstangen skulle bruges til at binde en slæde fast til, så slæden kunne skubbes rundt i en cirkel på isen.

Da Villy Villadsen blev voksen lærte han brøndboring og borede mange brøndboringer på egnen.

På Guldbergsminde var der en brønd omkring 8 meter dyb. Det mærkelige ved den var, at vandet i den steg og faldt med mellemrum ligesom vandet i de nærliggende Syvårssøer.

En dag kom Kaspersen og sagde at der var en mus i brønden, som han gerne ville have op mens Villy holdt øje med ham. Der var to stiger bundet sammen for at nå ned til bunden af brønden. Villy syntes, at det så lidt simpelt ud. Det går nok, mente Kaspersen og tog en spand med ned i brønden. Her fik han fat i musen idet han havde den spanden sammen med en del vand. Halvvejs oppe sprang rebet som holdt stigerne sammen og Mads faldt ned i bunden med spand og mus. Han kom heldigvis ikke til skade og kom op med Villys hjælp, men uden musen. Derefter måtte Villy igang med at lave en boring i brønden.

Det skete ofte at Mads Kaspersen var med, når Villy Villadsen var ude at bore efter vand i omegnen. En dag var de ovre hos naboen mod øst ved navn Ravn. Det var den ejendom som Søren Rasmussen (Søren BP fra Nørup) havde købt til jagtbrug sammen med en kompagnon. Der havde de også kreaturer. Desværre lod de tyren gå hos de små kvier, som blev med kalv for tidligt og måtte forløses med kejsersnit. Det var noget rod. Så Mads tog sig på at rette op på disse ting og boede der imens det stod på. Her lærte han Ravns lille dreng at gå. Det var noget han før havde gjort med andre børn i nærheden. Det var han god til fortæller Villy. Han var i det hele taget god til børn og børnene blev glade for ham, så han var ofte barnepige når der var behov for det.

På gården var der omkring 200 tdr. land med korn som skulle høstes og tærskes.

Kaspersen købte sig en rigtig traktorselvbinder. En 6 fods med kraftoverføring. Det var en stor selvbinder på den tid, hvor andre ellers lavede deres gamle 4 eller 5 fods hestetrukne bindere om til traktor ved at save trækstangen over og bolte et par jernbeslag på passende til traktorens trækbom.

Kornhøsten blev kørt ind i laden, den østre længe på gården. Når der skulle tærskes blev et tærskeværk som vist på billedet kørt hen til de to køreporte med ilæggeren inderst og halmpresseren som ses til venstre med slidske bag traktoren bagved. Der blev tærsket i flere dage ad gangen, hvis vejret var til det. I begyndelsen blev tærskeværket trukket af førømtalte petroleumsmoter, senere af en traktor med remskive.

Foto udlånt af Villy Villadsen.

Mads Kaspersen sørgede tillige for vedligeholdelse af gårdens bygninger, som blev holdt i pæn stand også indendørs, selvom han var ungkarl.

Omkring 1958 brændte den vestre længe med kostalden og mange grise indebrændte, hvilket gik Mads Kaspersen meget på. Branden skyldtes en defekt grisevarmelampe. Han besluttede derfor, at stalden ikke skulle genopbygges, men stå tilbage som brandtomt fremover. Dermed var Guldbergsminde helt uden besætning, bortset fra en hest. Desværre medførte det også, at resten af gården begynde at forfalde og ikke blev passet som før.

*Mads Kaspersen var meget hjælpsom over andre. Her står han på taget og hjælper med at lægge tagplader på Villy Villadsens nye maskinhus i Fitting.
Foto udlånt af Villy Villadsen.*

*Mads Kaspersen t.v. på besøg hos en nabo (navn ukendt) for at se dennes nye siderive, vistnok en JF.
Foto udlånt af Villy Villadsen.*

Mads Kaspersen udlejede noget af jorden. På spørgsmålet om hvor meget han skulle have i jordleje, svarende han undvigende, men foreslog at hvis lejeren ville give noget, kunne vedkommende donere beløbet til velgørende formål. Betingelsen var at lejeren skulle komme tilbage og fremvise kvittering for donationen.

Samme fremgangsmåde var i anvendelse, da jagten på gården blev lejet ud til et jagtkonsortium i Vandel med forstander på Vandel Ungdomsskole Puggaard Christensen som medlem. Jagtlejen tilfaldt ungdomsskolen. Så Mads Kaspersens økonomi må have været i orden.

Dette bekræftes også af følgende episode, som udspandt sig kort efter at uddeler Jens Carl Fyhn var tiltrådt i Frederikhåb Brugsforening. Han kom til med MOMS'ens indførelse 3. juli 1967. Mads Kaspersen var kunde i brugsen og en dag kom han ridende på sin hest. Han havde viklet sække om sine ben for at holde varmen. Han gjorde indkøb og lagde som betaling en lang række uindløste checks, hvis samlede beløb langt oversteg regningen for de købte varer. Fyhn sagde til Kaspersen, at de ikke havde så mange kontanter liggende i brugsen og at det jo heller ikke var nogen bank. Kaspersen svarede at det ikke var meningen, at han skulle have penge tilbage, men at de blot kunne notere beløbet i hans kontrabog. Så kunne han have dem stående der til at betale med, når han fremover kom og hentede varer.

I forbindelse med sine indkøb kom der ofte æbler i indkøbskurven. Her pillede han de æbler fra til sig selv, som havde pletter og var ved at rådne. Ikke fordi de måske var billigere, men han sagde at de var sundere og indeholdt flere gode stoffer til kroppen, hvilket idag er erkendt som korrekt. Han lavede vistnok en slags gæret æblecider af disse æbler.

Fortalt af Laila Fyhn, Vandel enke efter Jens Carl Fyhn.

Mads Kaspersen til hest en vinterdag. Hesten blev brugt til at trække træ ud af skoven med. Derfor har den seletøj på.

Foto udlånt af Villy Villadsen.

Som ungkarl havde han sine særheder. Eksempelvis havde han ofte kun kasket på og intet andet, når han gik og hakkede roer. Om sommeren badede han dagligt i søen ved gården. Han var meget renlig med sig selv.

Jytte Damgaard Jensen og Jan boede i sin tid i et lille hus på vejen fra Guldbergsminde til Fitting. Mads Kaspersen cyklede ofte forbi, når han ville gøre indkøb i Fitting Købmandshandel. Af og til kom han ind og fik en kop kaffe. Der var det særlige ved dette, at han ville have en kop varmt vand og heri en teskefuld af færdigbrygget kaffe og ikke mere.

Andre gange kom han sommeraftner og satte sig foran fjernsynet og så TV-avis. Når den var overstået, rejste han sig og gik uden kommentarer eller farvel. Han havde ikke selv fjernsyn. En anden gang da Kaspersen holdt ind på sin købmandstur, havde han en snavset klud om sin hånd. Jytte spurgte hvad der var i vejen og Kaspersen sagde, at han havde skåret sig på en kniv. Om Jytte ikke måtte se og måske hjælpe. Kluden kom af og den ramte finger var kulsort og Jytte sagde at den burde vaskes. Men fingeren var ikke snavset. Den var sort fordi Kaspersen havde dypet den i saltsyre for at desinficere såret.

Engang i begyndelsen af 1960'erne kom en ansat ved Flyvestation Vandel forbi og så at der gik en hvid hest på marken ved Guldbergsminde. Denne mand manglede faktisk en hest og kunne godt tænke sig en hvid af slagsen. Så han gik ind og kontaktede manden som befandt sig på gårdspladsen, Mads Kaspersen, og spurgte om han kunne købe den hvide hest. Nåe - hvid og hvid sagde Mads Kaspersen, det er noget den er blevet med alderen, så det er en "perk". Men om han ville sælge den svarede han ikke rigtigt på, så vores mand fra Vandel gik derfra med uforrettet sag. Men han tænkte, at Kaspersen først ville lære en sådan fremmed at kende før han ville sælge sin hest til ham. Efter nogen tid tog manden igen ud til Kaspersen og spurgte på hesten. Nåe - æ perk, sagde han. Tja - jo vejret var jo fint og han skulle lige være færdig med roerne o.s.v. Vores mand fra Vandel tog hjem igen, men gav ikke sådan op. Efter adskillige tilsvarende besøg lød det til en dag, som Kaspersen var villig til at sælge æ perk. Men det er på én betingelse, sagde Kaspersen. Ja, sagde vores mand fra Vandel og begyndte glad at hive pungen frem. Det er, sagde fortsatte Kaspersen, at hun bliver gående her hos mig. Om ikke andet kan man udlede heraf, at der var tale om en hoppe.

I nogle år havde Mads Kaspersen en lejer boende i den vestlige ende af stuehuset. Det var Ewald Knudsen født 17/7 1926, i folkemunde kaldet Tummelumsen. De havde bistader sammen. Men de slyngede ikke selv honningen, for som Mads sagde det, "der skulle være rent". Han var nu ellers proper nok med sig selv, så måske var det en hentydning til Tummelumsen.

Tummelumsen havde en lille lastbil. Den brugte han bl.a. til at køre rundt blandt landmænd og indsamle brugt bindegarn. Det lavede han reb af på en rebmaskine på Guldbergsminde til videresalg.

Han byggede sig et lille hus i udkanten af Vorbasse, hvor han flyttede hen. Her blev han fundet død i sit hønsehus 15/4 2000 74 år. Han ligger begravet på Vorbasse kirkegård.

Gennem alt dette kan man udlede, at Mads Kaspersen var en speciel mand, lidt af en original på en positiv måde og en stor personlighed. Han var meget hjælpsom, venlig og rar. Han levede et sparsommeligt liv, men gav til gengæld hvad han tjente gennem tiden til velgørende formål af forskellig art, gavmild som han var.

Tak Villy Villadsen og andre som har bidraget til at riste en rune over Mads Kaspersen og tegne dette portræt af ham.

Mads Kaspersen døde pludseligt 14/12 1985. Han ligger begravet på familiegravstedet på Nim kirkegård, hvor også hans forældre ligger.

Dødsannoncen og avisomtale ses nedenfor.

*Guldbergsmindes stuehus set fra nord omkring 1985.
Randbøl Sogns Lokalarkiv og Museumsforening.*

†
Vor kære gode bror, svoger, morbror og farbror

Mads Okslund Kaspersen

St. Guldbergminde

er stille sovet ind

Frederikshåb, den 14. december 1985

På familiens vegne

Elna og Gerhard Kaspersen

Begravelsen finder sted fra Randbøl kirke

torsdag den 19. december kl. 12.30

Jordfæstes på Nim kirkegård kl. 14.

Dødsfald

Gårdejer Mads Okslund Kaspersen, »Store Guldbergsminde«, Frederikshåbsvej, Randbøl sogn, er død, 79 år.

Mads Kaspersen var født på gården »Cecilianelyst« i Nim mellem Horsens og Brødstrup. Faderen døde af den spanske syge, da Mads Kaspersen var 13 år. Moderen, Kirsten Marie Kaspersen, blev boende på gården, som blev drevet videre af Mads Kaspersens ældre bror, Mads Kaspersen selv og to yngre brødre.

I 1930'erne købte Mads Kaspersen »Skærbækgaard« i Hoptrup i Sønderjylland, og den drev han indtil 1943, hvor han flyttede hjem til møderen på fødegården i Nim.

I 1944 købte Mads Kaspersen »Store Guldbergsminde« af en morbror. Der hører et par hundreder tønder land til gården, heraf en stor skov. Indtil for få år siden drev Mads Kaspersen selv jorden, men da helbredet begyndte at svigte, forpagtede han den ud. Derimod tog han sig fortsat - trods sin høje alder og svigtende helbred - af den store skov.

Mads Kaspersen var ugift og boede alene på gården, men han havde mange venner, og han var en hyppig og meget velset gæst hos naboerne. Han var børneglad og påtog sig tit at være babysitter. Sig selv undte han ikke meget, men han var utrolig gavmild, når det gjaldt andre. I årenes løb skænkede han meget store summer til velgørende formål, bl.a. Røde Kors, Kræftens Bekæmpelse, Kirkens Korshær og Vanførefonden. De store beløb kunne han afse, fordi han selv levede yderst sparsomt, grænsende til det kummerlige. Han havde ikke radio, tv, telefon eller bil. Han cyklede rundt til naboerne, og han virkede tilfreds med sin tilværelse. Han levede for at hjælpe andre - især dem, der virkelig trængte til hjælp.

Mads Kaspersen var på mange måder en enet, en særpræget personlighed. Han efterlader sig fem søskende. Det er søstrene Cecilie Rosenmeier, Aalborg, Sigrid Petersen, Odense, og Anne Jensen, Vejle, enke efter pressefotograf Oskar Jensen, og brødrene, forhenværende gårdejer Kr. Kaspersen, Aabyhøj, og gårdejer Gerhard Kaspersen, Hvidbjerg.

Virkelighedens julemand:

Han levede kummerligt, men skænkede millioner væk

Han havde kun en gammel, rusten cykel. Hverken radio eller fjernsyn, og et vis-abonnement kunne der let ikke blive til på den forældne gård. Han gik i aflagt øj, som han havde fået undt omkring, og var lige lad med, om det var tre-fire umre for stort.

Menuen stod ofte på brændselde-suppe eller indnaden fra de dyr, jægere kød i hans skov — nærende og billige måltider. Det synes, at hans årlige el-forbrug var fem-seks år siden lå på to kroner før afgifter — i hvert år tændte han aldrig lys, og endte kun op i brændeovnen og lede få gange om året, når rosten blev for bidende — ned pinde fra hans skov. For at spare på varmen, gik han i tædet i seng med en bog. De senere år i øvrigt med en luksting som et varmetæppe. Han var begyndt at fryse om ødderne.

Gav millioner væk

Det er ikke den sædvanlige andrehistorie om en mand, der lever spartansk og efterader sig en million-formue i en skuffe i klædeskabet. Mads Kaspersen på hede-gården St. Guldbergsminde i Frederikshåb levede godt

nok spartansk — på grænsen af det kummerlige. Men han gav også penge ud.

Ingen ved, hvor mange penge, han hvert år sendte til velgørende formål, for han ville ikke have sit navn frem. Men der er gennem årene tale om flere millioner kroner, siger naboer, der stod den usædvanlige mand nær.

Mads Kaspersen var en virkelighedens julemand i et halvt århundrede, indtil han døde i sidste uge efter et kortere sygehusophold. Lige før han døde, var han imidlertid oppe og have alle sine penge i sparekassen. De gik samme vej som alle hans øvrige indtægter.

For at holde sig i baggrunden, pålagde Mads Kaspersen f.eks. de tre landmænd, som de senere år forpagtede hans dyrkbare jord, at sende hele forpagtningsafgiften til bestemte velgørende formål — i deres eget navn. Han krævede kun at se kvitteringen.

— Vi var somme tider lidt i forlegenhed, når vi fik en takkeskrivelse for vores bidrag. Det var jo lånte fjer, fortæller Mads Kaspersens nærmeste nabo, Jørgen Pedersen, Frederikshåbvej 26.

Bidragene kunne let ligge på 15.000-20.000 kr. ad gangen.

Rygter lader vide, at han f.eks. sendte 40 td. korn og en pengegave til »Afrika-sulter«-indsamlingen sidste år. »Det var ikke meget for ham«. »Det er kun en brøddel«, fortæller et par naboer, som ikke har svært ved at tro, at det kan være sandt.

Dårlig høst gav billig forpagtning

Fra den sparsommelige mands bedrift er der udgået mange penge til Kirkens Korshær, Kræftens Bekæmpelse, Vanførefonden, Afrika-hjælpen og de handicappede på alle leder — bl.a. de døve og de blinde. Og han var manden, man altid kunne låne hos, hvis man var i nød. Det skulle man dog også være. Folk, der ville låne til en bil, fik nej. Derimod kunne man slippe billere med forpagtningsafgiften, hvis høsten mislykkedes som følge af tørke eller andre ydre omstændigheder. Var det ens egen skyld, stillede sagen sig anderledes.

Det var ikke fordi, han forærede sin forpagtning væk.

Mads Kaspersen — fotograferet af en af naboer, Larsen, Fitting.

Han så sådan på det, at hvis landmanden kunne få noget ud af det, måtte han også kunne betale det.

Trang til at hjælpe

Mads Kaspersen kunne have ført et stateligt liv, men det interesserede ham slet ikke. Ingen ved egentlig helt hvorfor, han levede og opførte sig som han gjorde. Han kædede det tilsyneladende ikke sammen med politik eller socialt engagement, men med en næstekærlighed, båret frem af en besynderlig indre trang til at give og hjælpe.

Han havde da også mange venner fra nær og fjern, og han havde næppe en eneste uven på egnen. Han gik og hjalp, hvor han kunne komme til det uden at ønske sig

penge for det. I afskaffes, ment man endelig skulle det gå til.

Lang arbej

Han stod op i arbejdede i sin smiddagen kunne på at tage ud til venner og bekepe med roerne f hvor han så tog optog arbejdet skov, til det blev

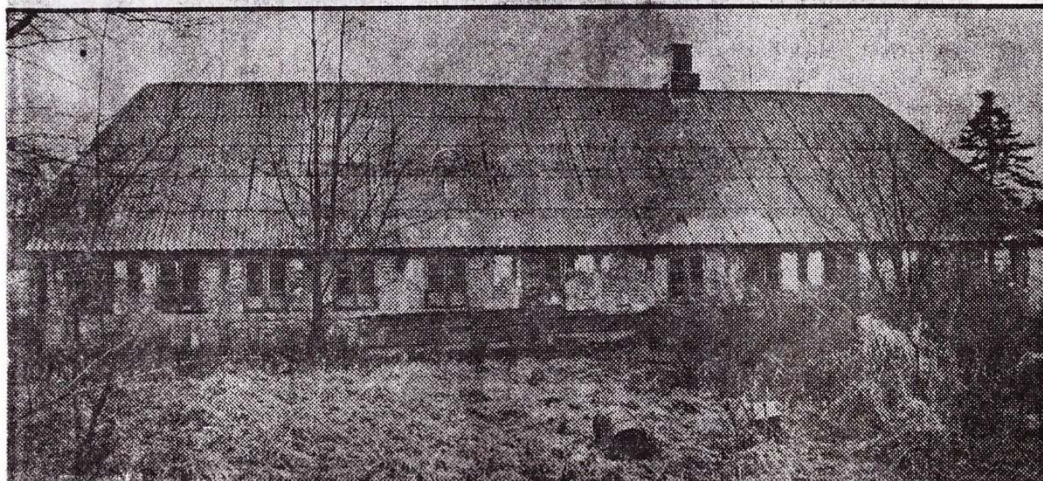
Siden han overtog sin farssammen med et brødre — fæde den spanske sy han store krav t bejdsindsats.

Børneven

Børnene havde liget forhold til f.eks. ikke gå i når der var tra brugt. Så tog selv en ekstra ti ren kunne holde sammen med i tæller en takner

Mads Kaspersen på R med 200 tdl. — delen er skov og kring 1944, og f komme på et usigtigt landmands flid. Mens han lod gårdens by falde, var han med markerne der ikke være hovedet — det jet ind i forpagtne.

Han blev al kummerligt vil leve. Men han ikke om, at de hyggeligt hos si helt andre vær

Kummerligt, en skænkede millioner væk

en en gam-
al. Hverken
syn, og et
kunne der
på den for-
gik i aflagt
havde fået
og var lige
var tre-fire

te på bræn-
eller ind-
tyr, jægere
— nærende
ter. Det si-
el-forbrug
iden lå på to
er — i hvert
ldrig lys, og
rændeovnen
om året, når
bidende —
ns skov. For
en, gik han i
den bog. De
med en luk-
armetæppe.
at fryse om

ner væk
sædvanlige
en mand,
nsk og efter-
tion-formue i
klædeskabet.
n på hede-
bergsminde i
levede godt

nok spartansk — på grænsen
af det kummerlige. Men han
gav også penge ud.

Ingen ved, hvor mange
penge, han hvert år sendte til
velgørende formål, for han
ville ikke have sit navn frem.
Men der er gennem årene ta-
le om flere millioner kroner,
siger naboer, der stod den
usædvanlige mand nær.

Mads Kaspersen var en
virkelighedens julemand i et
halvt århundrede, indtil han
døde i sidste uge efter et kort-
tere sygehusophold. Lige før
han døde, var han imidlertid
oppe og hæve alle sine penge
i sparekassen. De gik sam-
me vej som alle hans øvrige
indtægter.

For at holde sig i bag-
grunden, pålagde Mads Ka-
persen f.eks. de tre land-
mænd, som de senere år for-
pagtede hans dyrkbare jord,
at sende hele forpagtningsaf-
giften til bestemte velgø-
rende formål — i deres eget
navn. Han krævede kun at se
kvitteringen.

— Vi var somme tider lidt
i forlegenhed, når vi fik en
takkeskrivelse for vores bi-
drag. Det var jo lånte fjer,
fortæller Mads Kaspersens
nærmeste nabo, Jørgen Pe-
dersen, Frederikshåbvej 26.

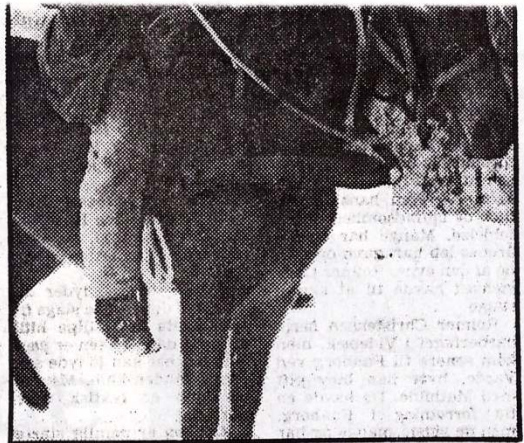
Bidragene kunne let ligge
på 15.000-20.000 kr. ad gan-
gen.

Rygter lader vide, at han
f.eks. sendte 40 tdr. korn og en
pengegave til »Afrika sul-
ter«-indsamlingen sidste år.
»Det var ikke meget for
ham«. »Det er kun en brøk-
del«, fortæller et par naboer,
som ikke har svært ved at
tro, at det kan være sandt.

Dårlig høst gav billig forpagtning

Fra den sparsommelige
mands bedrift er der udgået
mange penge til Kirkens
Korshær, Kræftens Be-
kæmpelse, Vanførefonden,
Afrika-hjælpen og de handi-
cappede på alle leder — bl.a.
de døve og de blinde. Og han
var manden, man altid kun-
ne låne hos, hvis man var i
nød. Det skulle man dog også
være. Folk, der ville låne til
en bil, fik nej. Derimod kun-
ne man slippe billere med
forpagtningsafgiften, hvis
hesten mislykkedes som føl-
ge af tørke eller andre ydre
omstændigheder. Var det
ens egen skyld, stillede sa-
gen sig anderledes.

Det var ikke fordi, han for-
ærede sin forpagtning væk.

Mads Kaspersen — fotograferet af en af naboerne, Harry
Larsen, Fitting.

Han så sådan på det, at hvis
landmanden kunne få noget
ud af det, måtte han også
kunne betale det.

Trang til at hjælpe

Mads Kaspersen kunne ha-
ve ført et stateligt liv, men
det interesserede ham slet
ikke. Ingen ved egentlig helt
hvorfor, han levede og op-
førte sig som han gjorde.
Han kædede det tilsynela-
dende ikke sammen med po-
litik eller socialt engage-
ment, men med en næste-
kærlighed, båret frem af en
besynderlig indre trang til at
give og hjælpe.

Han havde da også mange
venner fra nær og fjern, og
han havde næppe en eneste
uven på egnen. Han gik og
hjalp, hvor han kunne kom-
me til det uden at ønske sig

penge for det. Penge skulle
afskaffes, mente han. Ville
man endelig betale for det,
skulle det gå til velgørenhed.

Lang arbejdsdag

Han stod op med solen og
arbejdede i sin skov. Om for-
middagen kunne han finde
på at tage ud til sine mange
venner og bekendte og hjæl-
pe med roerne frem til aften,
hvor han så tog hjem og gen-
optog arbejdet i sin egen
skov, til det blev mørkt.

Siden han som 15-årig
overtog sin fars gård i Nim
sammen med et par teenage-
brødre — faderen døde af
den spanske syge — stillede
han store krav til sin egen ar-
bejdsindsats.

Børnene

Børnene havde han et særligt
forhold til. Det skulle
f.eks. ikke gå ud over dem,
når der var travlhed i land-
bruget. Så tog han hellere
selv en ekstra tørn, så mode-
ren kunne holde fri og være
sammen med børnene, fortæller
en taknemmelig nabo.

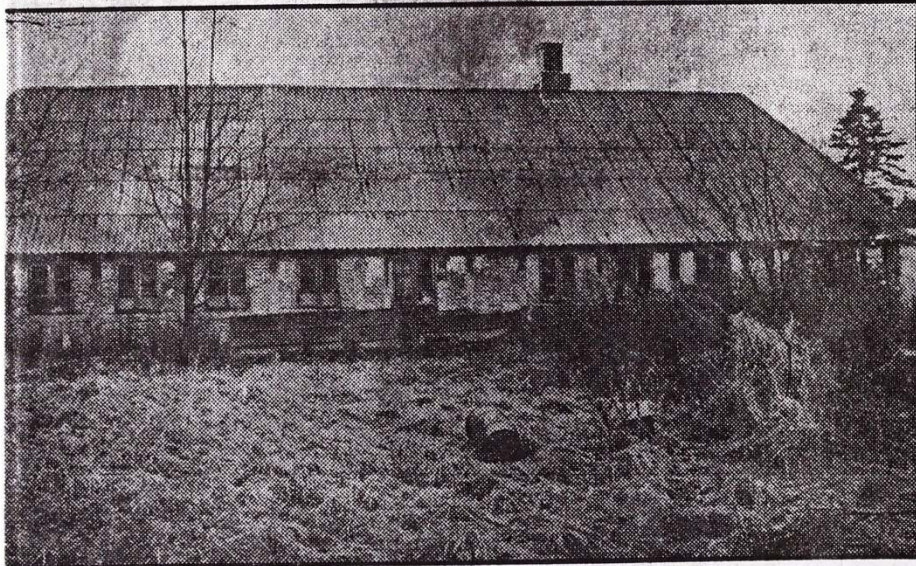
Mads Kaspersen købte
gården på Randbøl Hede
med 200 tdl. — hvoraf halv-
delen er skov og hede — om-
kring 1944, og fik et godt ud-
komme på et usvigeligt dyg-
tigt landmandsskab og sin
flid. Mens han efterhånden
lod gårdens bygninger for-
falde, var han omhyggelig
med markerne. Her måtte
der ikke være ukrudt over-
hovedet — det var endda fø-
jet ind i forpagtningsaftaler-
ne.

Han blev aldrig gift. Så
kummerligt ville ingen kone
leve. Men han brød sig slet
ikke om, at der skulle være
hyggeligt hos sig. Han havde
helt andre værdinormer.

Han var reserveret, men
vandt man hans fortrolig-
hed, var han trofast for livet.

Mads Kaspersen blev 79
år. Han døde pludseligt af en
blodprop.

Lind-

på Randbøl Hede førte Mads Kaspersen en yderst spartansk tilværelse for at kunne skænke millioner af kroner
(Foto: Allan Simonsen).

Til Aage : Det efterfølgende 1986, 1996, 2014 offentliggøres ikke (dog Kilder og henvisninger, samt foto og begge tillæg tages med) af hensyn til nulevende familiemedlemmer. /LAU

1986

Gerhard Kaspersen

Gerhard Kaspersen var bror til Mads Kaspersen. Han var født 16/4 1914 på Nim mark i lighed med Mads Kaspersen. Han var bosat i Høll, Gårslev sogn, Vejle amt sammen med sin hustru Elna Lorentsen og familie.

Udskrift af dele af tingbogen for Guldbergsminde matr. nr. 1a Guldbergsminde:

2. 18/3 1986 Skifteretsattest som adkomst for Anna Jensen og 8 andre.

3. samme dato: Arveudlægsskøde til Gerhard Kaspersen

Købesum 1.000.000

Ejd,værdi 36.000 1p

100.000 1o

940.000 1a, 1h, 1q.

4. 8/1 1996 skøde til

1. Mai-Brit Jacobsen

2. Signe Kaspersen

3. Kirsten Kaspersen

4. Svend Kaspersen

5. Poul Kaspersen

6. Torkild Kaspersen

Købesum 1.462.000

Ejd. værdi 1.350.000 1a, 1h, 1q

80.000 1p

290.000 1o.

Gennem de følgende år skete der frasalg af Guldbergsmindes arealer, når lejlighed bød sig og slutteligt solgtes resten af gården i 2014.

Pr. 1/3 2003 solgtes landbrugsjord

6,42 hektar til Holger Sørensen, Jægergården

48,54 hektar til Oluf Sørensen, Frederikshåb.

Pr. 1/4 2007 solgtes skov på 0,98 hektar til Carsten Søndergaard og Rikke Dæncker Koch, Frederikshåb.

Pr. 15/1 2011 solgtes 34,99 hektar skov/hede til Leo Grønvall, St. Lihme.

Pr. 31/12 2012 solgtes 20,1 hektar skov til Bodal A/S v/ Kaj Pedersen, Bindeballe.

2014

Kaj Pedersen

Kaj Pedersen ejer af Maskinfabrikken DAL-BO i Bindeballe købte 31. januar 2014 Guldbergsminde med bygninger og den resterende jord matr. nr. 1a 12611 kvm. til BODAL Holding ApS.

*Guldbergsminde januar 2014.
Foto Hanne D. Hansen.*

Tillæg:

Tillæg I Guldbergsminde Billedserie 1999.

Tillæg II Guldbergsminde billedserie 2014.

Kilder og henvisninger.

Poul Kaspersen, Høll, Børkop

Käthe Stokholm, Faxe

Villy Villadsen, Egtved

Svend Aage Jensen, Vandel

Henning Juhl, Bindeballe

Laila Fyhn, Vandel

Hanne Damgaard Hansen, Vandel (billedserie)

Kirsten Rykind Eriksen, Randbøldal (billedserie)

Agerbæks hjemmeside

Randbøl Sogns Lokalarkiv og Museumsforening

Vejle Amts Årbog 1930-31

Folketællinger og kirkebøger m.v. ArkivalierOnline

Kort- og Matrikelstyrelsen